



Østre Toten kommune

Tett nok ved og langt nok unna



Kunnskapsgrunnlaget, 02.09.2025

Kommuneplanens arealdel
2027-2039 for Østre Toten kommune

Arkivsak: 23/3263



1. INNLEDNING	3
1.1 BAKGRUNN.....	3
2. BEFOLKNING	3
2.1 BEFOLKNINGSUTVIKLING OG SAMMENSETNING – HISTORISK	4
2.2 BEFOLKNINGSUTVIKLING OG SAMMENSETNING – FRAMSKRIVING	6
2.3 LITT MER OM BEFOLKNINGEN	7
2.3.1 Folkehelse	8
2.3.2 Utdanningsnivå	9
2.3.3 Nærmere om barn og ungdom	10
2.3.4 Barnehage og skole – status 2025 – utvikling 2026-2034.....	12
3. BOLIGER OG BOSTEDER	14
3.1 BOLIGBYGGING – ANTALL NYE BOENHETER	14
3.1.1 Geografisk fordeling av nye boenheter.....	16
3.2 HVOR OG HVORDAN BOR TOTNINGENE I DAG – FORDELT PÅ ALDERSGRUPPER	17
3.3 TILGJENGELIGE BOLIGER I MARKEDET	19
3.4 STØYUTSATTE BOLIGER	19
3.5 OMRÅDER AVSATT TIL BOLIGBYGGING I KOMMUNEPLANENS AREALDEL	20
4. HYTTER	21
4.1 BYGGING AV HYTTER I PERIODEN 1998-2025	21
4.2 TILGJENGELIGE BYGGEOMRÅDER FOR HYTTER.....	22
5. NÆRING OG SYSSELSETTING.....	22
5.1 PENDLING	23
5.2 NÆRINGSLIVET I ØSTRE TOTEN KOMMUNE	24
5.2.1 Landbruket	26
5.3 TILGJENGELIGE NÆRINGSAREALER I KOMMUNEN	26
6. AREALBRUK – AREALREGNSKAP.....	27
6.1 TALLFRAMSTILLING AV AREALBRUK OG AREALBRUKSKONFLIKTER	27
6.2 AREALBRUK OG AREALBRUKSKONFLIKTER - KARTFRAMSTILLING	30
7. KLIMAGASSUTSLIPP	33
7.1 MOBILITET	33
7.2 AREALBRUKSENDRINGER.....	34
8. NATURVERDIER.....	36
8.1 VANNMILJØ	37
9. FRILUFTSLIV	38

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

[Kommunal planstrategi](#) ble vedtatt i kommunestyret 13. november 2024. Her er det vedtatt at kommunen skal revidere kommuneplanens arealdel innen utgangen av 2026. Etter oppdatert framdriftsplan skal arbeidet være sluttført innen utgangen av 2027. [Kommuneplanens samfunnsdel](#), som ble vedtatt 14. juni 2023, setter rammene for arbeidet. Det ble ikke utarbeidet et kunnskapsgrunnlag i forbindelse med kommunal planstrategi.

Sammen med rammene i kommuneplanens samfunnsdel vil kunnskapsgrunnlaget danne et fundament for politiske prioriteringer i kommuneplanens arealdel.

Utdrag fra kunnskapsgrunnlaget har vært presentert i politiske verksteder i formannskapet og utvalg for samfunnsutvikling.

Statistisk sentralbyrå (SSB) oppdaterer fortløpende statistikker for den enkelte kommune. Denne informasjonen finner du her: [Kommunefakta – SSB](#). Vi har satt sammen et kunnskapsgrunnlag som legger hovedvekt på framtidige arealbehov, og som kan være nyttig bakgrunn for kommuneplanens arealdel.

2. Befolkning

Fra 2010 til 2024 har Østre Toten kommune samlet hatt et fødselsunderskudd, nettoinnvandring og nettoutflytting. I perioden 2007 til 2019 hadde vi en befolkningsøkning, mens vi etter 2019 har hatt en nedgang. Endringene er i hovedsak knyttet til arbeidsinnvandring og bosetting av flyktninger. Når det har kommet større flyktningstrømmer har antall innbyggere økt, for så å avta når de bosatte flyktningene flytter på seg. Antall innbyggere med innvandrerbakgrunn har økt. Mange arbeidsinnvandrere har kommet fra Polen og Litauen og bosatt seg permanent i kommunen.

Ved utgangen av 2024 var det 14 840 innbyggere i Østre Toten. Prognosene fra SSB viser en svak forventet økning til rundt 100 flere innbyggere i 2040 og 230 flere i 2050, til totalt 15071.

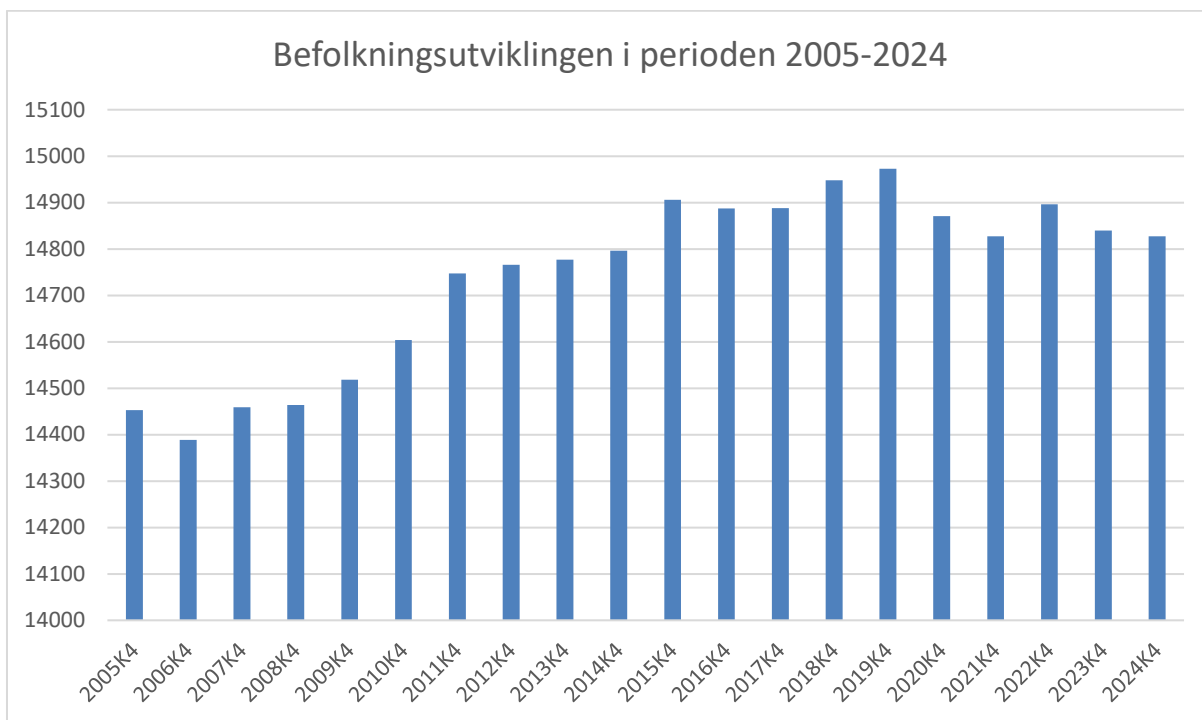
Hele landet er inne i en utvikling med en økning av antall eldre og stadig færre innbyggere i arbeidsfør alder. I tillegg har vi utfordringer med et økende antall unge som faller utenfor arbeidsmarkedet. Dette gjør at behovet for ulike typer boliger og boformer er i endring.

I 2050 vil antallet innbyggere over 80 år være mer enn doblet i forhold til 2024. Økningen i gruppa 67 til 79 år forventes å bli på 8 %, mens det i gruppen 20 til 66 år er anslått en nedgang på ca. 9 %.

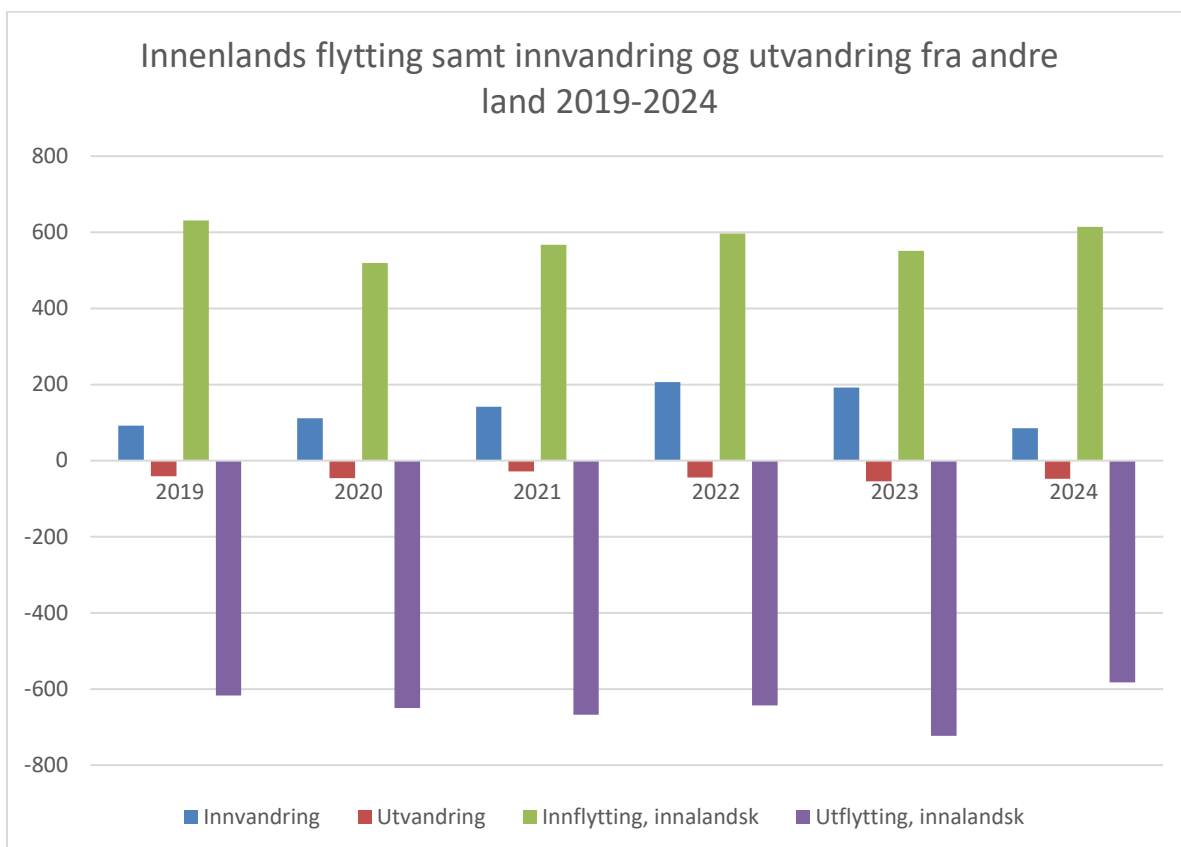
I 2024 hadde vi 2,8 innbyggere i yrkesaktiv alder for hver innbygger over 66 år. I 2040 vil dette tallet ha sunket til 2,0. Personer i yrkesaktiv alder som er uføre, arbeidsledige, førtidspensjonerte eller under utdanning er ikke trukket fra i denne beregningen.

Blant barn og unge 0 til 19 år forventes det en nedgang i alle aldersgrupper fram mot 2035, fra ca. 3 000 i 2024 til ca. 2 730 i 2035. Antallet vil så holde seg ganske stabilt mot 2040. Deretter forventes en svak økning fram mot 2050.

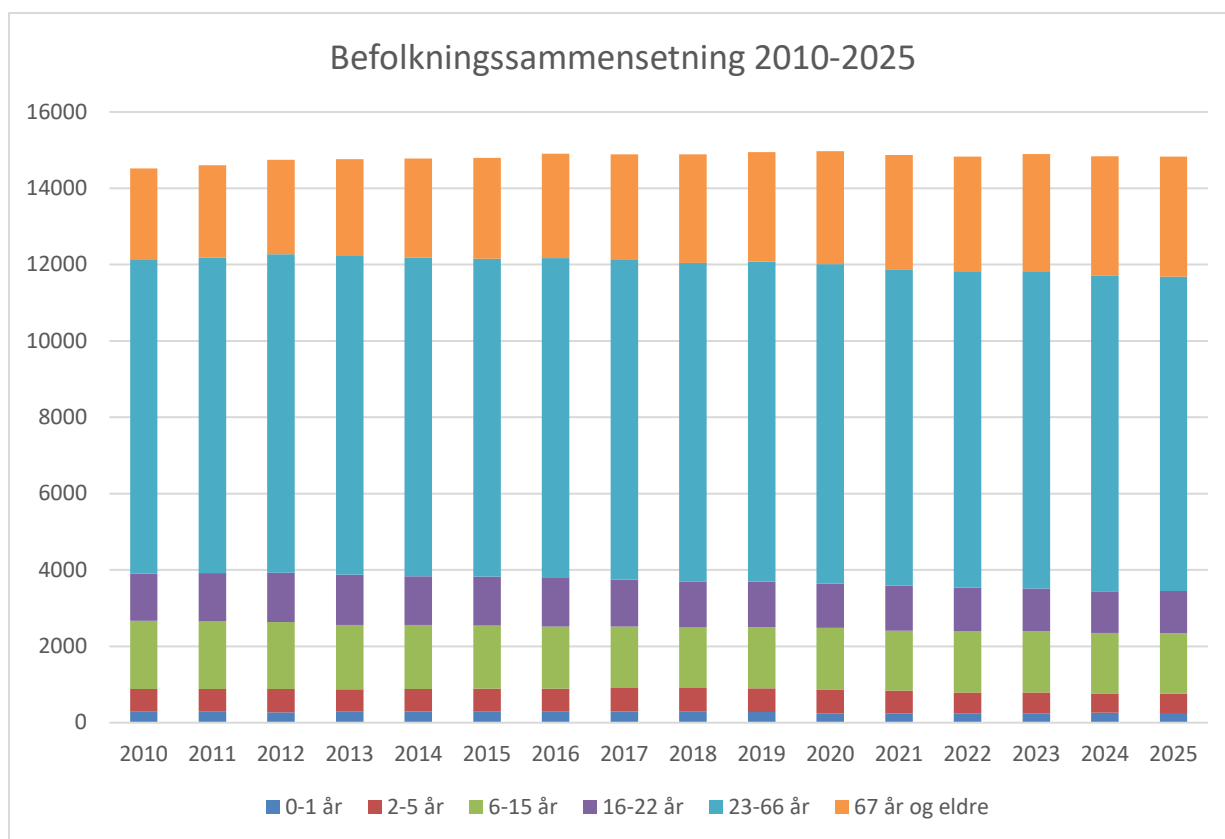
2.1 Befolkningsutvikling og sammensetning – historisk



Antall innbyggere i Østre Toten ved utgangen av hvert år fra 2005 (14 453) til 2024 (14 827).

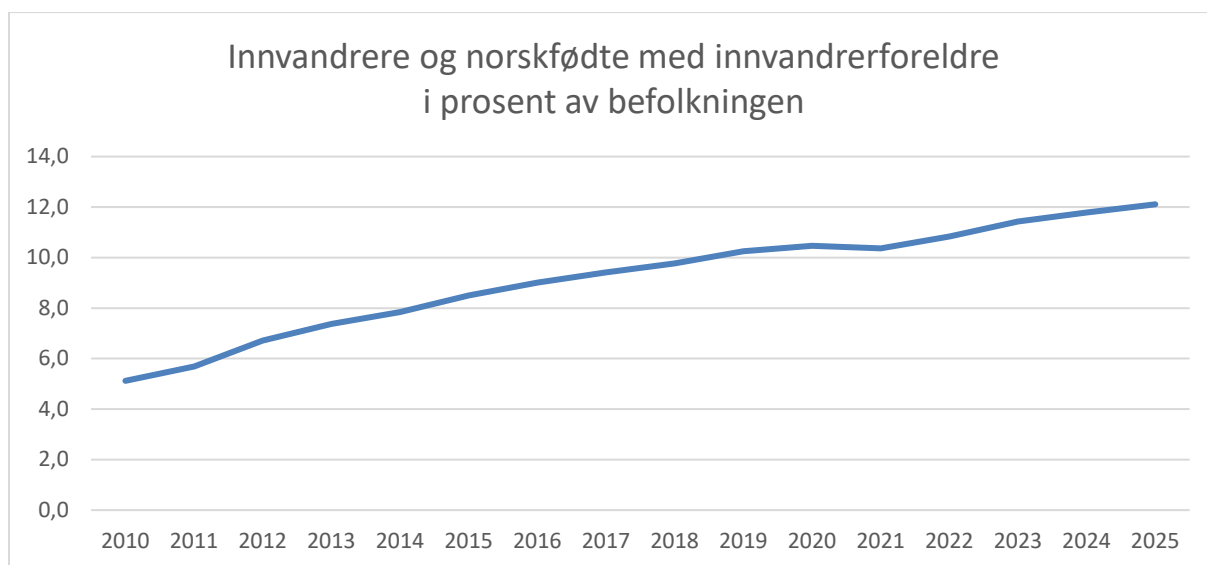


Flytting til og fra Østre Toten i perioden 2019 til 2024.



Utvikling i alderssammensetning blant innbyggerne i Østre Toten fra 2010 til 2025.

Kilde: [01222: Befolkning og kvartalsvise endringer, etter statistikkvariabel, region og kvartal. Statistikkbanken.](#)

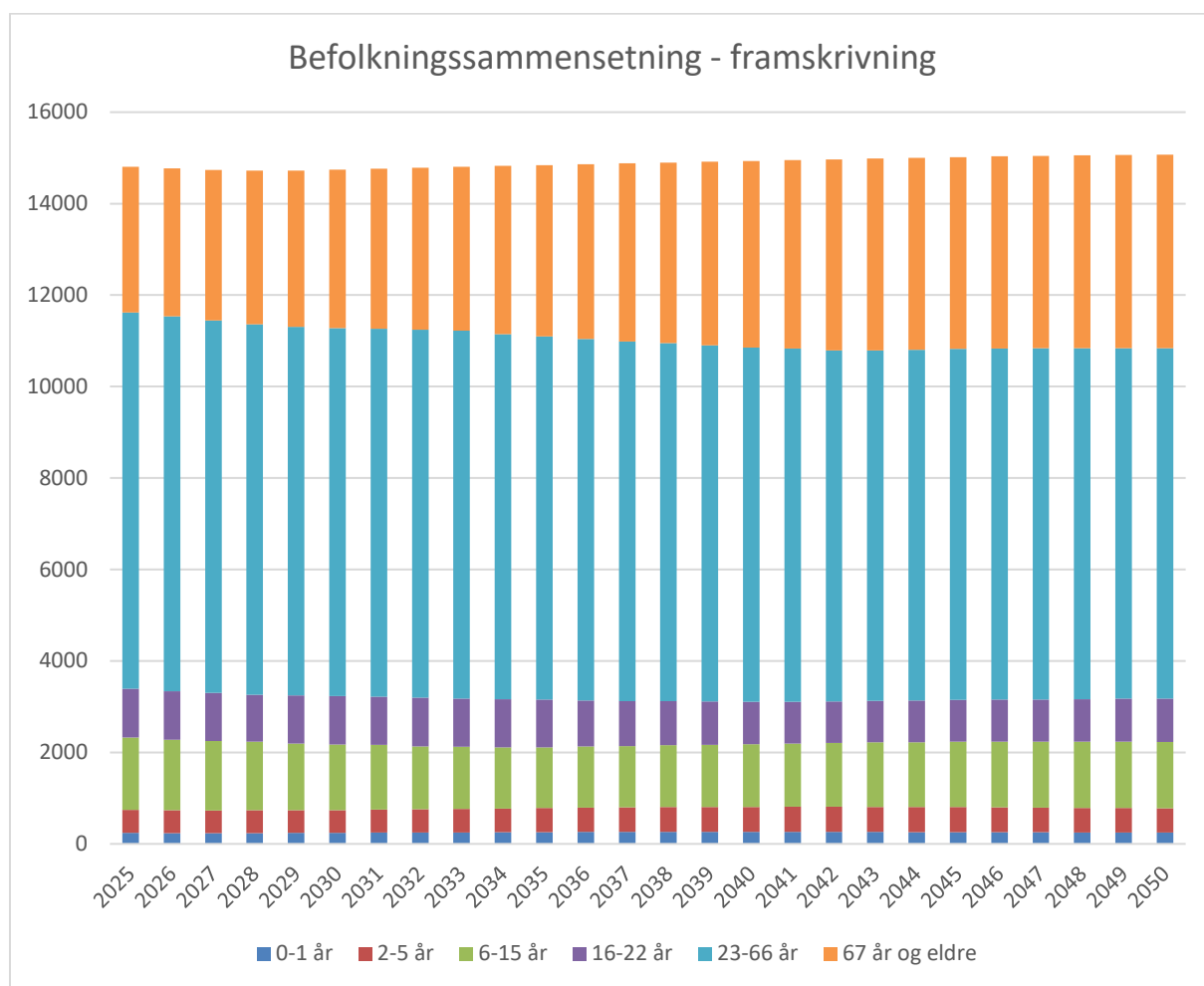


Kilde: [09817: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter statistikkvariabel, region, innvandringskategori, landbakgrunn og år. Statistikkbanken.](#)

2.2 Befolkningsutvikling og sammensetning – framskriving

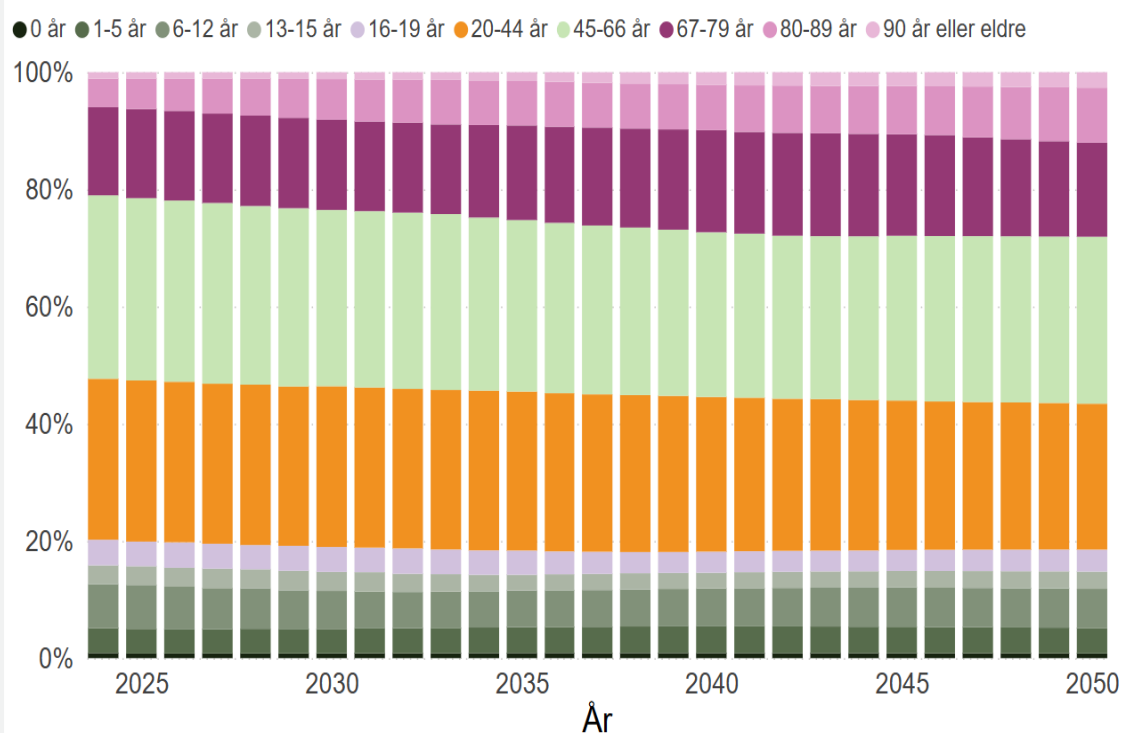
Vi har brukt hovedalternativet i SSB sin framskriving, med middels vekst (MMMM). Det finnes flere andre alternativer for framskriving av befolkningsutviklingen, med både høyere og lavere vekst. Framskrivinger har stor usikkerhet. Det er derfor mulig at vi enten kan få en større økning enn den valgte framskrivningen viser, eller at vi kan oppleve en befolkningsnedgang i årene framover.

Etter hovedalternativet vil kommunen ha en marginal befolkningsøkning, fra 14 850 innbyggere ved utgangen av 2024 til 15 071 ved utgangen av 2050. I 2024 var ca. 3 100 innbyggere over 67 år. I 2050 forventer vi at antallet over 67 år er økt til ca. 4 250. Antallet innbyggere i arbeidsfør alder forventes i samme periode å minke fra ca 8 250 til 7750.



Kilde: SSB (hovedalternativet middels vekst (MMMM): [14288: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter kjønn og alder, i 9 alternativer \(K\) 2024-2050, Statistikkbanken](#).

Fordeling per aldersgruppe



Prosentvis fordeling av de ulike aldersgruppene. Kilde: [Befolkningsprognoser - Innlandsstatistikk](#)

2.3 Litt mer om befolkningen

Det er en tydelig sammenheng mellom folkehelse og utdanningsnivå. Personer med høyere utdanning lever i snitt fem til seks år lenger og har bedre helse enn de som har kortest utdanning. Personer med lav utdanning blir oftere uføretrygdet, og har lavere inntekter enn andre uføre. Hele 2 av 10 personer i Norge som bare har grunnskoleutdanning, er uføretrygdet.

Utdanningsnivået i Østre Toten kommune har økt jevnt de siste tiårene. I 2023 hadde mer enn 1 av 4 (26,4 %) høyere utdanning, mot 1 av 5 (19,5 %) i 2010. Økningen i prosentpoeng er på 6,9 siden 2010. Tilsvarende økning for Innlandet er på 7,9 i samme periode, og for landet samlet er økningen 9. Trenden er tydelig gjennom hele perioden. Det betyr at *andelen* innbyggere i Østre Toten som har høyere utdanning nå er enda lavere enn tidligere, sammenlignet med Innlandet og Norge totalt sett.

Andel uføre øker stadig, spesielt blant unge. NAV forventer 7 % økning i uføretrygdete i Norge fram mot 2035. Fra 2015 til 2024 økte antall uføre i Innlandet fra 7,8 % til 8,7 %. I 2023 var 1 av 10 innbyggere i Østre Toten uføretrygdet (9,9 %). I aldergruppen 20-66 var 16,7 av 100 uføretrygdet. Disse trendene betyr at antall yrkesaktive pr innbygger over 66 år vil være enda lavere enn 2 i 2040. Samtidig vil effekten av dette motvirkes noe av at de eldste aldersgruppene stadig blir friskere, og at yrkesdeltakelsen blant seniorer stadig blir høyere. Behovet for tjenester til denne gruppen vil derfor ikke øke like mye som antall eldre innbyggere kunne tilsi.

Kombinasjonen av flere eldre, økt antall unge uføre og relativt sett flere med lavt utdanningsnivå kan gi utfordringer med å tilfredsstille boligbehovet hos disse gruppene med et tilstrekkelig antall boliger med riktig beliggenhet til en overkommelig pris. Antall eldre og uføre vil også ha direkte innvirkning på

behovet for kommunale tjenester, og bosettingsmønsteret for denne gruppa vil derfor påvirke kapasiteten innen flere tjenesteområder.

2.3.1 Folkehelse

Kommunen har områder som skiller seg ut fra landsgjennomsnittet, både positivt og negativt. Under er kort nevnt noen av de største ressursene/styrkene og utfordringene Østre Toten står ovenfor når det gjelder folkehelse i befolkningen.

Ressurser/styrker:

- Høy andel unge trives på skolen
- Mange unge rapporterer at de har en fortrolig venn
- De fleste barn og unge i Østre Toten er fornøyde med foreldrene sine, har gode relasjoner til familie og venner, og føler seg trygge i nærmiljøet sitt
- De fleste unge opplever at de er tilfredse med livet og helsa si
- En høy andel ungdomsskoleelever er fysisk aktive eller trener regelmessig
- Større andel personer enn i landet ellers bor romslig
- En noe lavere inntektsulikhet enn landet ellers
- Drikkevannskvaliteten i kommunen er meget god
- Innbyggerne har god tilgang til natur, friluftsliv og ren luft
- Gode tiltak for beredskap og struktur for håndtering ved smitteutbrudd
- Antall trafikkulykker med personskader har hatt nedgang de siste årene
- Noe under landsnivå når det gjelder personer med hjerte- og karsykdom
- Kommunen har mange lag og foreninger, og mange innbyggere er aktive i kulturlivet og i frivillig arbeid

Utfordringer:

- Økning i andel eldre i befolkningen, samtidig som antall fødsler har gått ned over tid
- Høyere sykefravær enn landet ellers
- Frafall i videregående skole er noe høyere enn landsgjennomsnittet
- Noe økning i andel ungdom som opplever ensomhet
- For mange ungdommer opplever at de mangler en venn de kan stole på og snakke med om alt
- Laveste mestringsnivå i lesing og regning på 5. trinn, litt lavere enn landsgjennomsnittet
- Ungdom er mindre fornøyd enn ellers i landet når det gjelder muligheter/utvalg av møteplasser
- En andel unge rapporterer om mobbing, både på skolen og i fritida
- Kommunen ligger en god del under både fylket og landet når det gjelder driftsutgifter pr. innbygger i kultursektoren
- Noe økning når det gjelder antall hoftebrudd
- Andel innbyggere med overvekt eller fedme er på vei oppover igjen etter noe nedgang i perioden 2015-2020
- Generelt større andel av befolkningen er for lite fysisk aktivitet, noe som også har sammenheng med utvikling av overvekt, fedme og livsstilsrelaterte sykdommer
- Høyere andel personer med muskel- og skjelettlidelser enn landet ellers
- Andel kvinner som røyker ligger godt over landsgjennomsnittet

- Vesentlig høyere økning i andel rapporterte psykiske symptomer og lidelser enn fylket og landet ellers
- Noe høyere enn landet ellers når det gjelder andel som leier bolig
- Andel personer med gjennomført videregående eller høyere utdanning er lavere enn landet, men på nivå med fylket. Frafall i videregående skole er noe høyere enn landet for øvrig.
- Andel mottakere av uføreytelser er høy

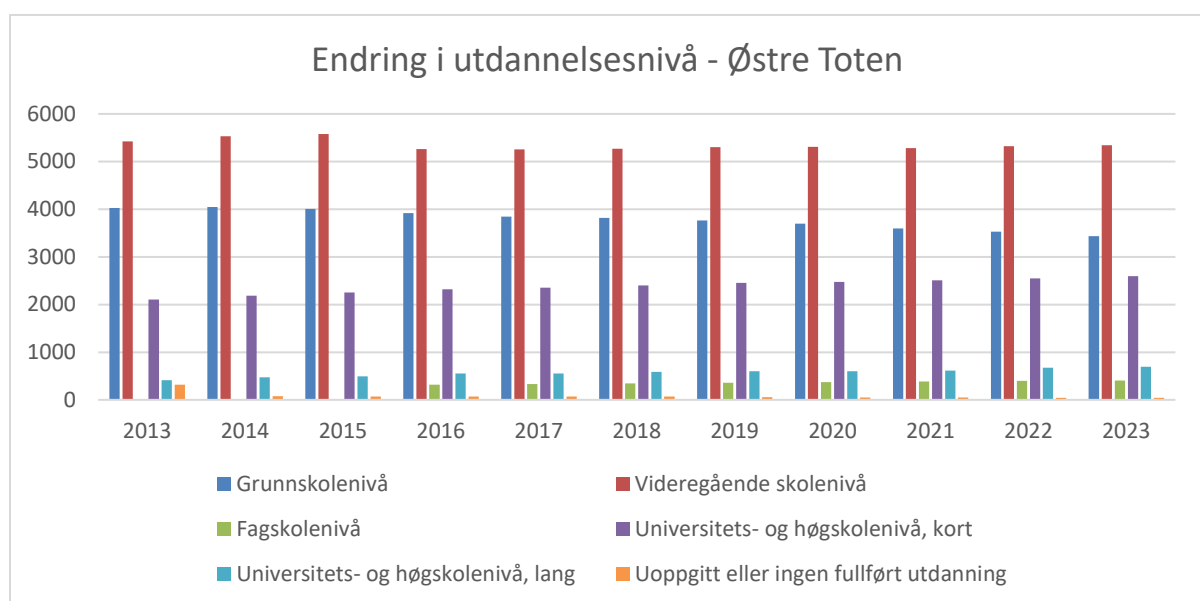
Kilde: [Folkehelseoversikt 2023-2026](#)

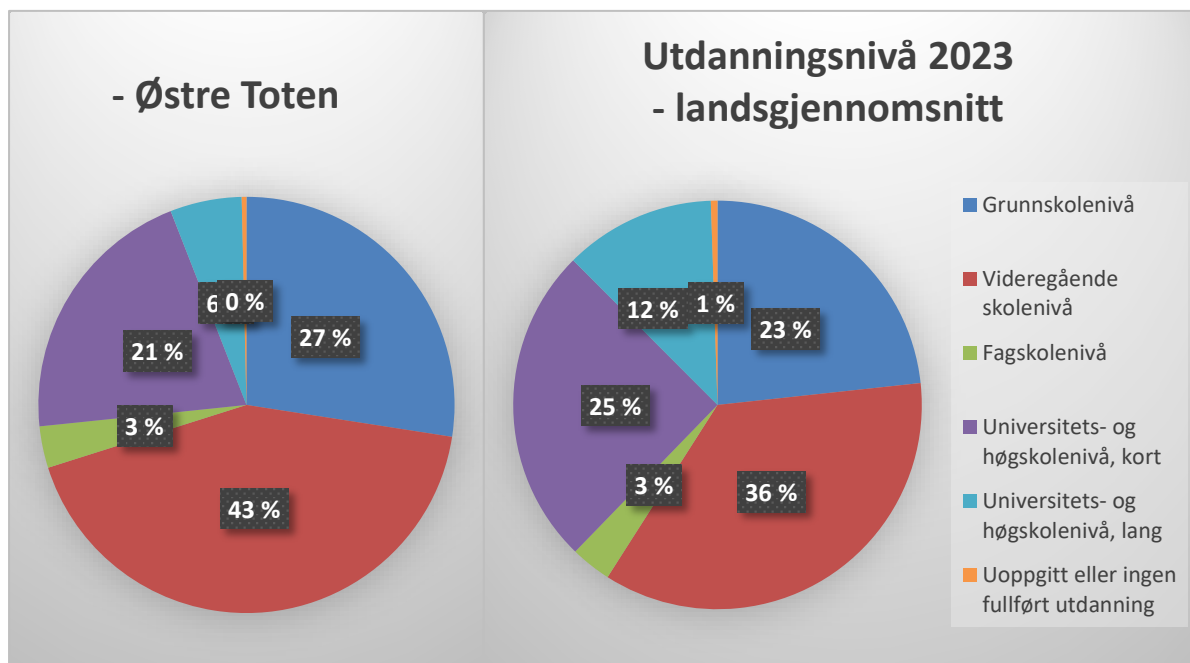
2.3.2 Utdanningsnivå

Utdannelsesnivået i Østre Toten er lavere enn landsgjennomsnittet. 7 av 10 har grunnskole eller videregående som høyeste utdanning, mens landsgjennomsnittet er litt under 6 av 10. Det er litt færre enn landsgjennomsnittet (21 mot 25 %) som har lavere høgskoleutdanning, og bare halvparten så mange med lengre høgskoleutdanning (6 mot 12 %). Flere enn tidligere tar høyere utdanning, men denne andelen øker mindre enn i landet totalt sett.

Utdanningsnivå påvirker som tidligere beskrevet levealder, folkehelse og andel utføre, og innbyggernes økonomi. Dette påvirker hvilke boliger de har mulighet til å kjøpe, og om de har råd til førerkort og bil. I dagens boligmarked er det lav tilgang på rimelige boliger i sentrumsnære områder. Bosetting utenfor områder med kollektivtilgang kan bidra til utenforskap og manglende mulighet for barn til å delta i fritidsaktiviteter.

Andelen ungdom som faller fra i videregående opplæring har blitt mindre over hele landet. SSB har ikke kommunestatistikk på dette, men barn av foreldre med lavere utdanning fullfører sjeldnere videregående skole og tar i mindre grad høyere utdanning enn andre. Selv om denne forskjellen minker over tid, må vi derfor forvente utdanningsnivået i Østre Toten kommune også i årene framover vil ligge betraktelig under landsgjennomsnittet. (Kilde: [Slik henger utdanning sammen med foreldrenes utdanningsnivå – SSB](#))





[09429: Utdanningsnivå, etter kommune og kjønn \(K\) 1970-2023. Statistikkbanken](#)

2.3.3 Nærmere om barn og ungdom

Ungdom i Østre Toten kommune har det stort sett bra. Vi har de samme bekymringsfulle trendene som landsgjennomsnittet. Ungdom på videregående skole og ungdomsskolene har deltatt på ungdataundersøkelsen flere år, mens barneskolene deltok i 2024.

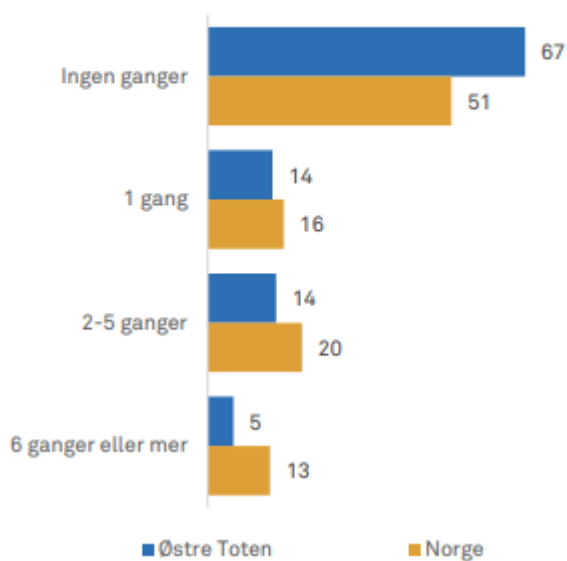
Et viktig funn å ta med inn i arbeidet med kommuneplanens arealdel er at barn og ungdom er for lite sosiale på kveldstid, og trenger flere attraktive møteplasser i nærheten av der de bor.

Videregående skole:

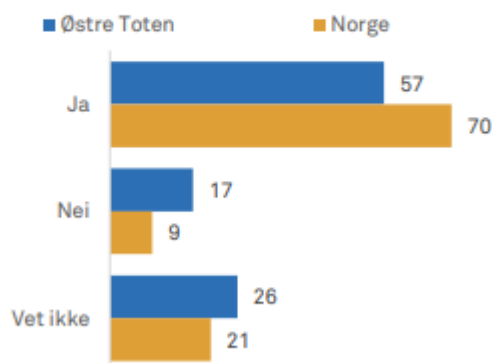
- Flertallet bruker mye tid på nett (sosiale medier), er lite ute med venner
- Under 50 % er med i organiserte fritidsaktiviteter, 71 % trener en gang i uka mens 44 % har deltatt i et idrettslag. 9 % er sjelden eller aldri fysisk aktiv. En relativt stor andel sover for lite.
- Flertallet synes ikke at tilbudet av lokaler for å treffe andre unge på fritiden er bra (men bedre enn landsgjennomsnittet)
- 95 % tror de vil fullføre videregående skole, og er mer optimistiske til fremtidig arbeid enn landsgjennomsnittet. Andelen som tror at de vil ta høyere utdanning er vesentlig lavere enn landsgjennomsnittet, men færre skulker skolen i Østre Toten enn gjennomsnittlig i landet.
- En relativt stor andel sliter med psykiske plager (16 %)

Kilde: [Unqdata undersøkelsen – videregående skole](#)

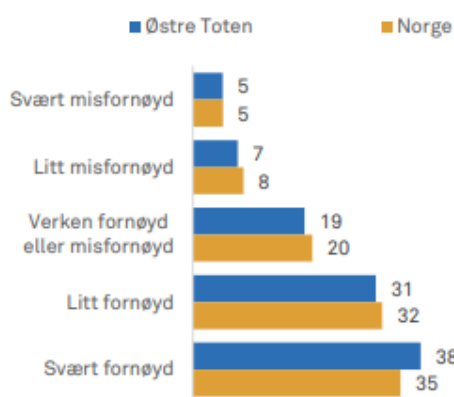
Hvor mange ganger har du skulket skolen siste år? Østre Toten kommune og nasjonalt



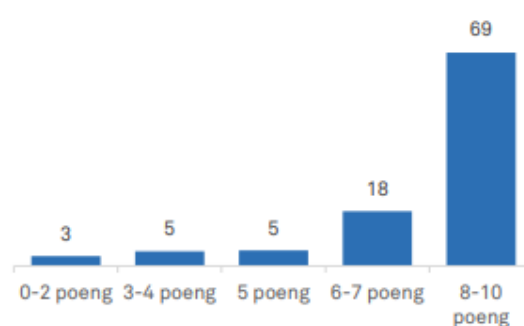
Tror du at du vil komme til å ta utdanning på universitet eller høyskole? Prosent i Østre Toten kommune og nasjonalt



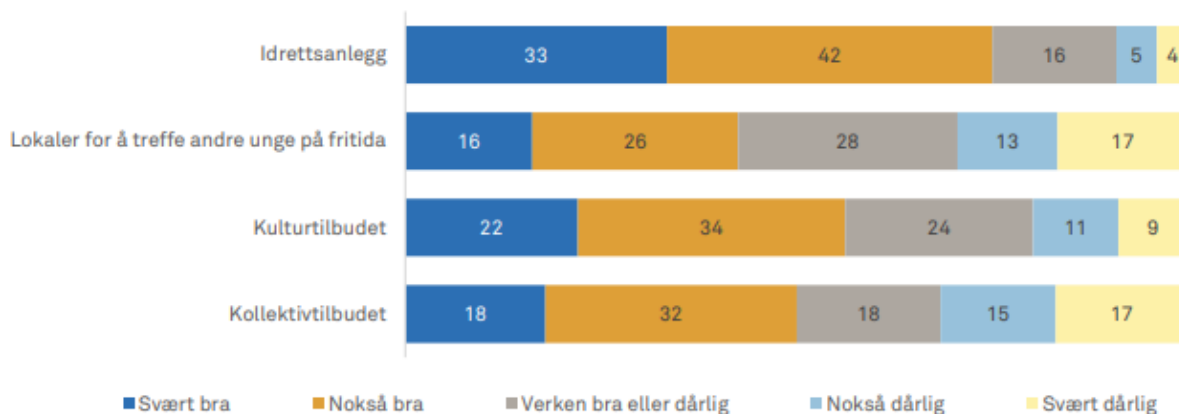
Hvor fornøyd er du med lokalmiljøet der du bor? Prosent i Østre Toten kommune og nasjonalt



I hvilken grad føler du at du hører til på stedet der du bor? Skala fra 0=ingen tilhørighet til 10=sterk tilhørighet. Prosent i Østre Toten kommune



Tenk på områdene rundt der du bor. Hvordan opplever du at tilbudet til ungdom er når det gjelder ...



Ungdomsskolen:

- Flertallet bruker mye tid på nett (sosiale medier), er lite ute med venner (en mindre andel er ute med venner enn i videregående skole, og litt flere bruker mye tid på nett)
- Kun 85 % tror de vil fullføre videregående skole (som landsgjennomsnitt) men er mer optimistisk til fremtidig arbeid enn landsgjennomsnittet. Andelen som tror at de vil ta høyere utdanning er lavere enn for tilsvarende kommuner (43 % mot 52 %).
- 87 % trener minst en gang i uka, noe som er flere enn i videregående skole.
- Færre sliter med psykiske plager enn i videregående (11 %). Dette er vesentlig bedre enn snittet for Innlandet og landsgjennomsnittet.

Kilde: [Unqdata undersøkelsen - ungdomsskolen](#)

2.3.4 Barnehage og skole – status 2025 – utvikling 2026-2034

Tjenesteområdet barnehage og skole har utarbeidet et eget kunnskapsgrunnlag som viser status og utvikling i sektoren. Noen av funnene framgår av tabeller og figurer nedenfor. Mer informasjon om situasjonen finner du her: [kunnskapsgrunnlag tjenesteområde barnehage og skole – høsten 2025](#)

Barnehager i Østre Toten kommune – godkjent kapasitet og plasser i bruk

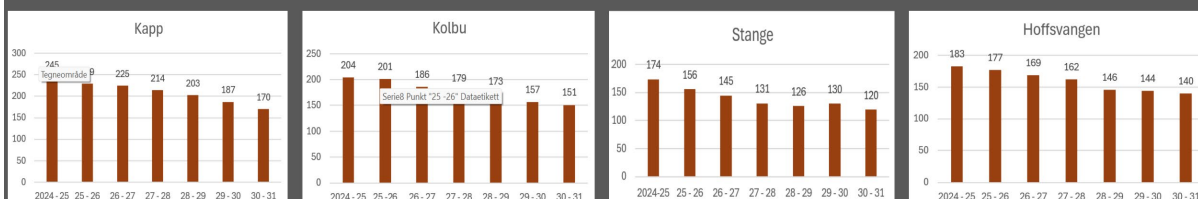
Barnehage - navn	Poststed	Kommune del	Eier	Etablert	Godkjent kapasitet plasser	Plasser i bruk – august 2025 OBS barn 0-2 år teller dobbelt	Ledig kapasitet pr august 2025	Godkjent lekeareal
Bjørnsgård barnehage	Kapp	Kapp	Privat	2001	74	78,2	-4,2	297
Bonderudbakken *	Kolbu	Lena	Privat	2007	84	88,8	-4,8	260
Eventyråsen barnehage AS*	Skreia	Skreia	Privat	2008	110	97,6	12,4	384
Fredsvoll barnehage Sa *	Skreia	Skreia	Privat	1989	52	52,4	-0,4	210
Lena Fus barnehage AS	Lena	Lena	Privat	2013	120	124,5	-4,5	507
Steinerbarnehagen Lena*	Lena	Lena	Privat	1985	22	21	1	120
Hoffsvangen barnehage*	Lena	Lena	Kommunal	2012	88	69,2	18,8	306
Kapp barnehage*	Kapp	Kapp	Kommunal	2016	120	110,8	9,2	436
Kolbu barnehage*	Kolbu	Lena	Kommunal	2010	88	52,8	35,2	354
Nordli barnehage*	Nordli	Kapp	Kommunal	2025	90	80	10	318
Oliviabakken barnehage *	Skreia	Skreia	Kommunal	1980	56	55,4	0,6	250
Vilberg barnehage*	Lena	Lena	Kommunal	1988	38	38	0	160
Østre Toten - totalt					942	868,7	73,3	3 602
			Private		462	462,5	-0,5	1778
			Kommunale		480	406,2	73,8	1824

Prognose – antall barn i barnehagealder, 2026 - 2034

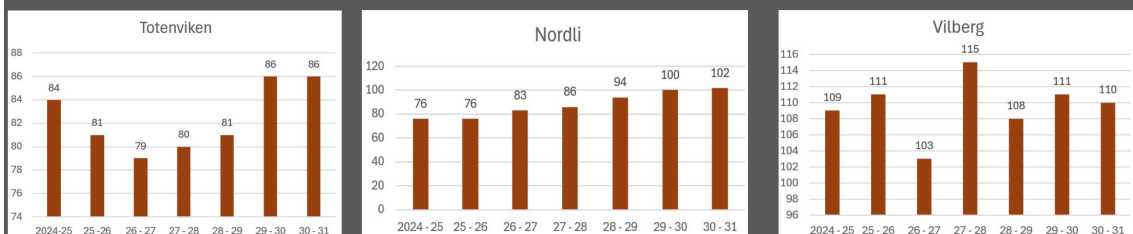
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
1 år	116	118	119	121	123	125	125	127	129
2 år	130	118	120	122	123	125	127	128	129
3-5 år	375	379	382	374	369	376	380	385	390
Totalt	621	615	621	617	615	626	632	640	648

Skole: utvikling i elevtall per barneskole

«Store» skoler (med kapasitet på 210 – 280 elever), utvikling fom 2024/25 tom 2030/31



Små skoler (med kapasitet på 154 elever), utvikling fom 2024/25 tom 2030/31



3. BOLIGER OG BOSTEDER

Mellom 2010 og 2025 har vi hatt en økning på til sammen 876 boenheter, jevnt fordelt over alle boligtyper. Fra 2019 er antall boenheter økt med 440, mens antall innbyggere har sunket med 121. Det vil si at Østre Toten har hatt en høy utbyggingstakt i forhold til befolkningsutviklingen, og også sammenlignet med byggeaktivitet i mange distriktskommuner. Kommunen har derfor i dag en boligreserve som dekker vesentlig mer enn forventet befolkningsvekst fram mot 2050. Ubebodde boenheter er med i statistikken, og det er ikke mulig å skille disse fra bebodde boliger.

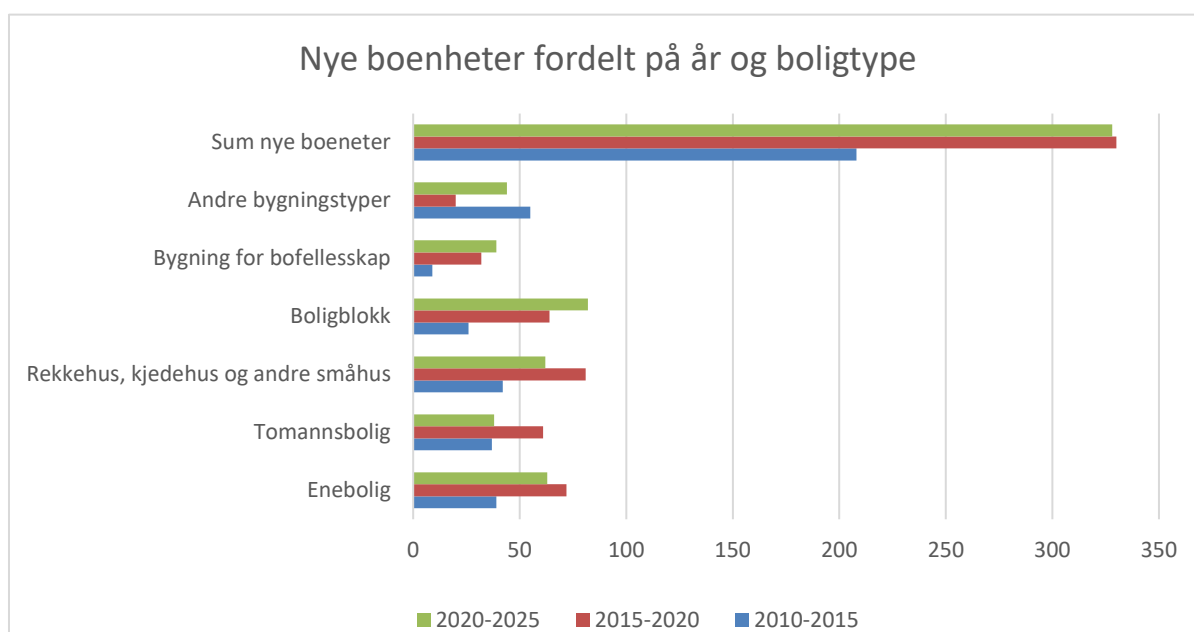
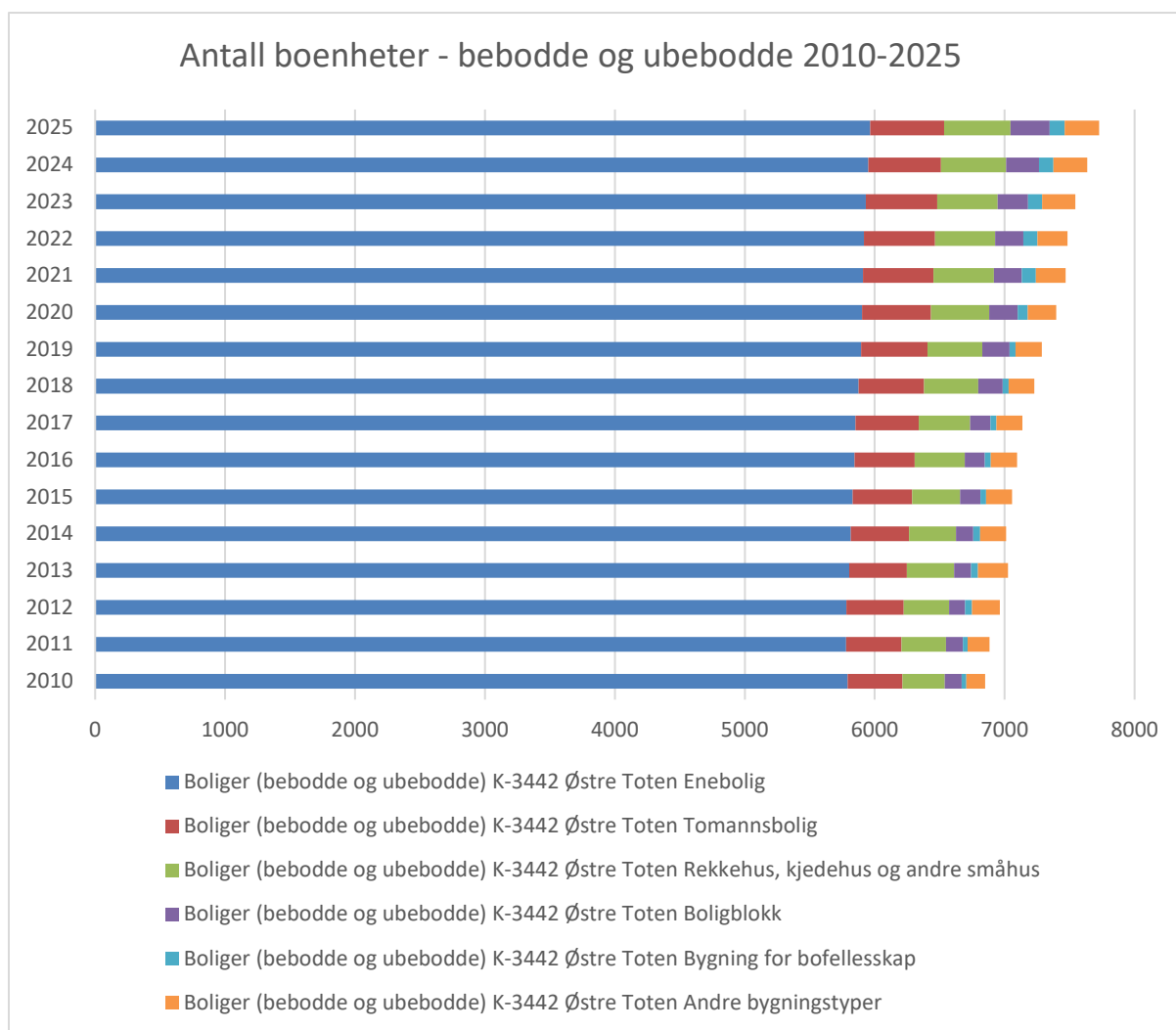
De nye boenhetene er spredt over store deler av kommunen, men med en hovedtyngde på Kapp og i Nordlia. I de øvrige delene av kommunen er det flest nybygg i Lena og Skreia sentrum. I tettstedene Lena, Kapp, Skreia og Kolbu har det over tid vært flere prosjekter med bygging av leiligheter. Effekten av dette er at flere eldre nå bor i leiligheter.

Fram til 2050 er det forventet en økning av antall innbyggere på ca. 270. Det er antall eldre som øker, mens gruppen i arbeidsdyktig alder avtar. Selv om det bor eldre over hele kommunen, bor en stor andel av eldre (70+) i tettstedene Lena, Kapp, Skreia og Kolbu. De yngre (20-40 år) og barnefamilier bor mer spredt, men har størst tyngde på Kapp og i Nordlia samt på Skreia.

Siden 2015 har andelen innbyggere som leier bolig økt noe i aldersgruppen 40 til 66, mens det er en mindre andel både under 40 og over 66 som leier i 2024 enn i 2015. Samlet sett er endringen liten. For gruppen 80+ har det vært en viss økning av andel som bor i leiligheter (andels-/aksjeeiendommer). ([11033: Eierstatus, etter kjønn og alder. Personer \(K\) 2015 - 2024. Statistikkbanken](#))

3.1 Boligbygging – antall nye boenheter

Fra 2010 til 2025 har det blitt bygd 172 boenheter i boligblokker, 174 eneboliger, 136 boenheter i tomannboliger, og 195 boenheter i andre typer boliger (rekkehus, kjedehus, andre småhus). Andel nye leiligheter er altså vesentlig lavere enn andre typer nye boenheter. I samme periode har antall innbyggere 67 og eldre økt med 743, mens antall mellom 23 og 66 bare har økt med 23. Dette kan tyde på at det er en skjevutvikling i nye boenheter i forhold til et økt behov for sentrumsnære leiligheter for blant annet seniorer.

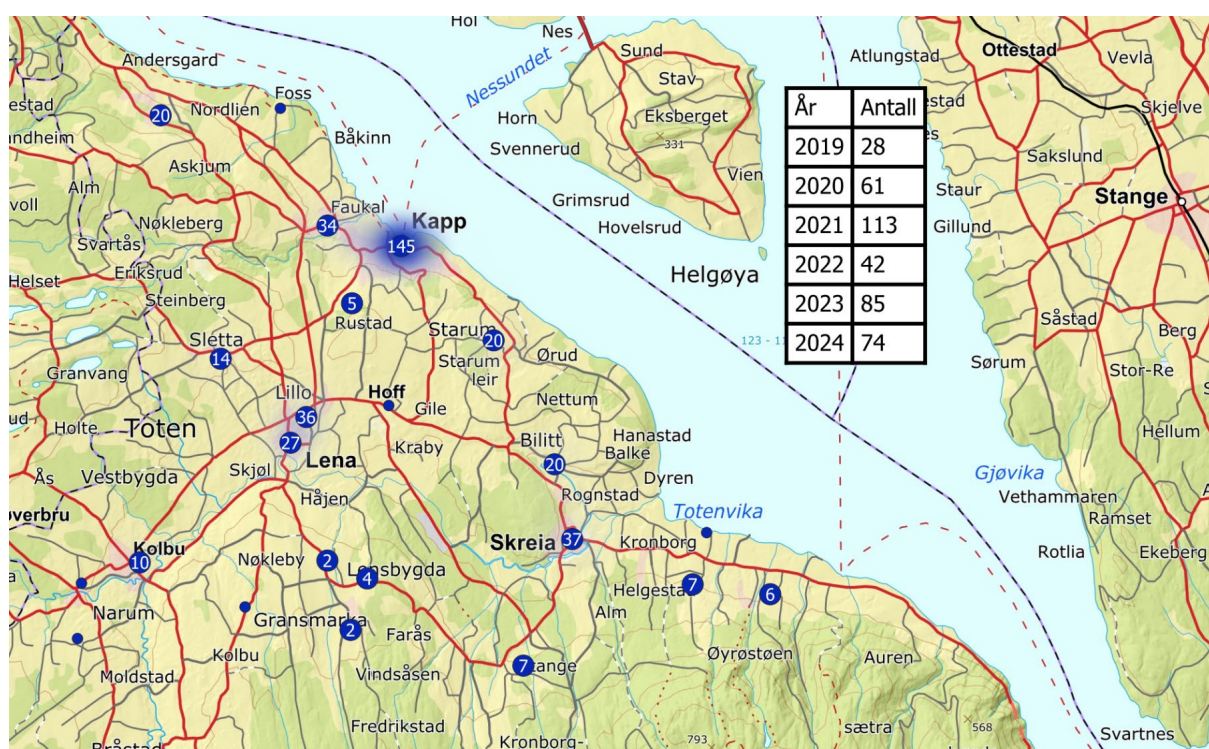


Kilde SSB: [06265: Boliger, etter bygningstype \(K\) 2006 - 2025. Statistikkbanken](#)

3.1.1 Geografisk fordeling av nye boenheter

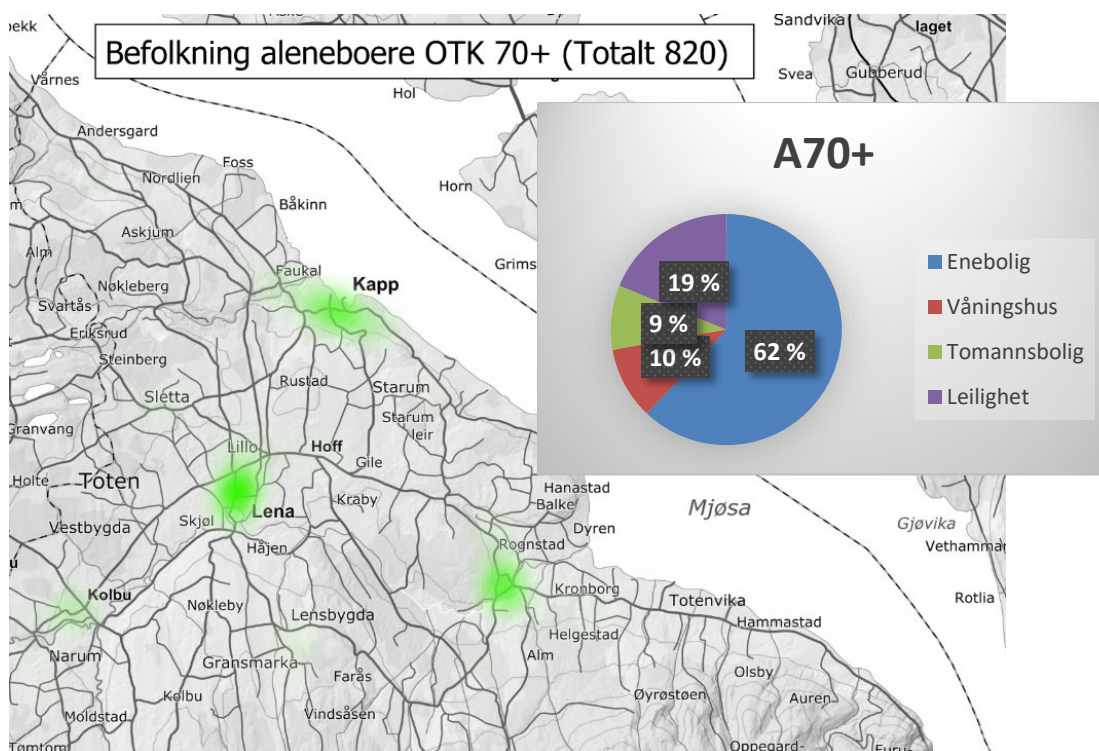
De nye boenhetene er spredt utover store deler av kommunen. I perioden etter vedtak av ny kommuneplan er det gitt midlertidig brukstillatelse, brukstillatelse eller ferdigattest for mange nye boliger. Her har vi ikke klart å skille på nye boenheter og tilbygg til eksisterende boenheter, men sammen med statistikken fra SSB gir det en god oversikt over hvor det er bygd nye boliger. Det er gitt dispensasjon til flere boenheter enn de som er bygd. Det er gitt tillatelse til 37 nye boenheter i form av dispensasjon fra krav om utarbeidelse av reguleringsplan og byggeforbudet i LNF.

Østre Toten har fortsatt en spredt bosettingsstruktur sammenlignet med mange kommuner. Andelen innbyggere som er bosatt i tettbygde strøk har imidlertid økt jevnt gjennom flere tiår. I 1990 bodde 3 av 10 (32 %) i tettbygde strøk. I 2000 hadde andelen økt til 4 av 10, mens det i 2024 nærmet seg 5 av 10 (48 %). Dette er en nasjonal trend, som også gjenspeiler seg i fordelingen av nye boenheter som vist på figuren under.

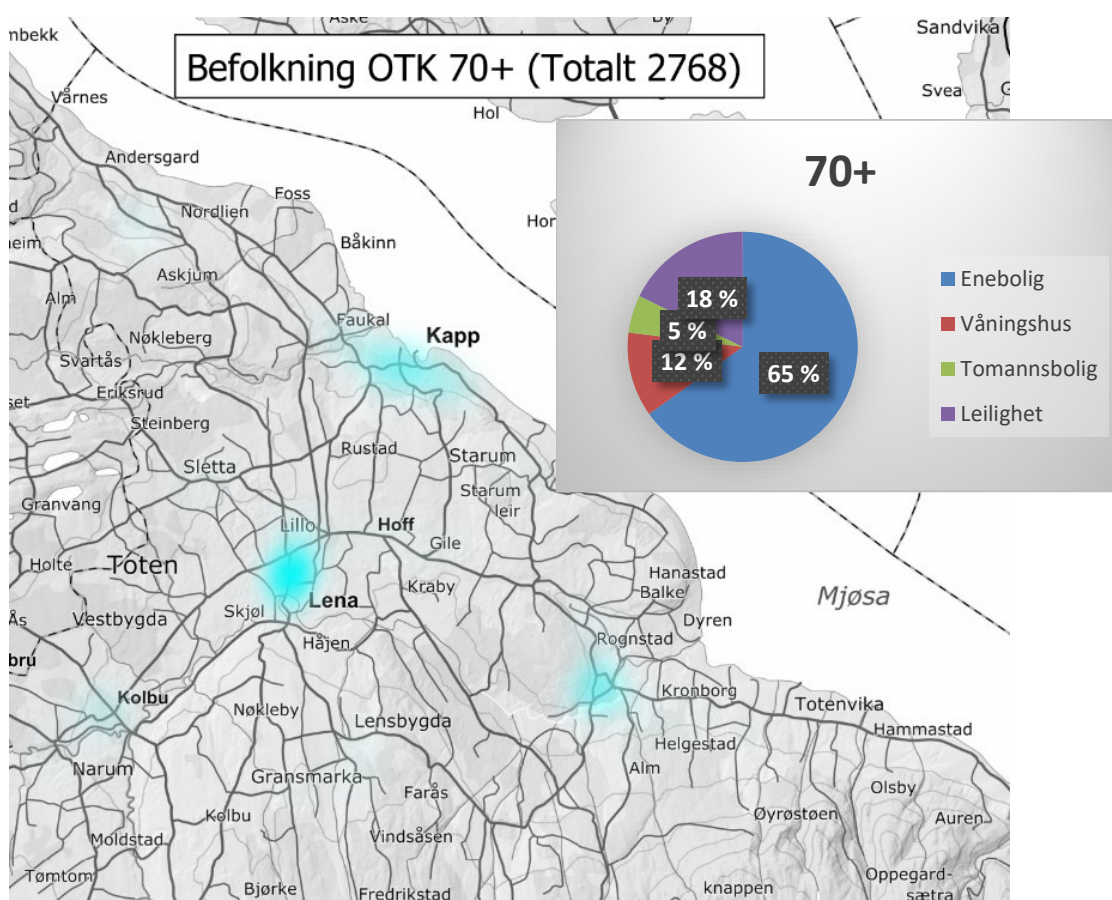


Oversikt over nye bygg som har fått brukstillatelse (her inngår tilbygg). Kilde: Matrikkel.

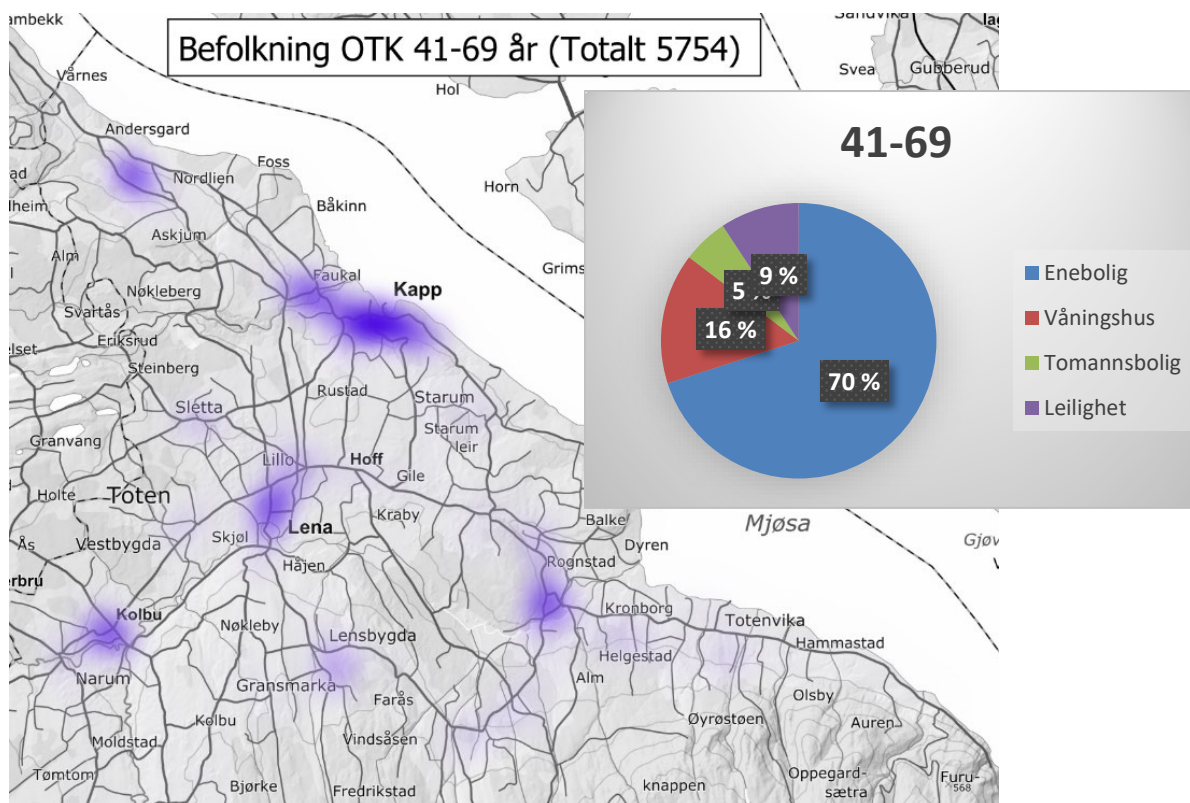
3.2 Hvor og hvordan bor totningene i dag – fordelt på aldersgrupper



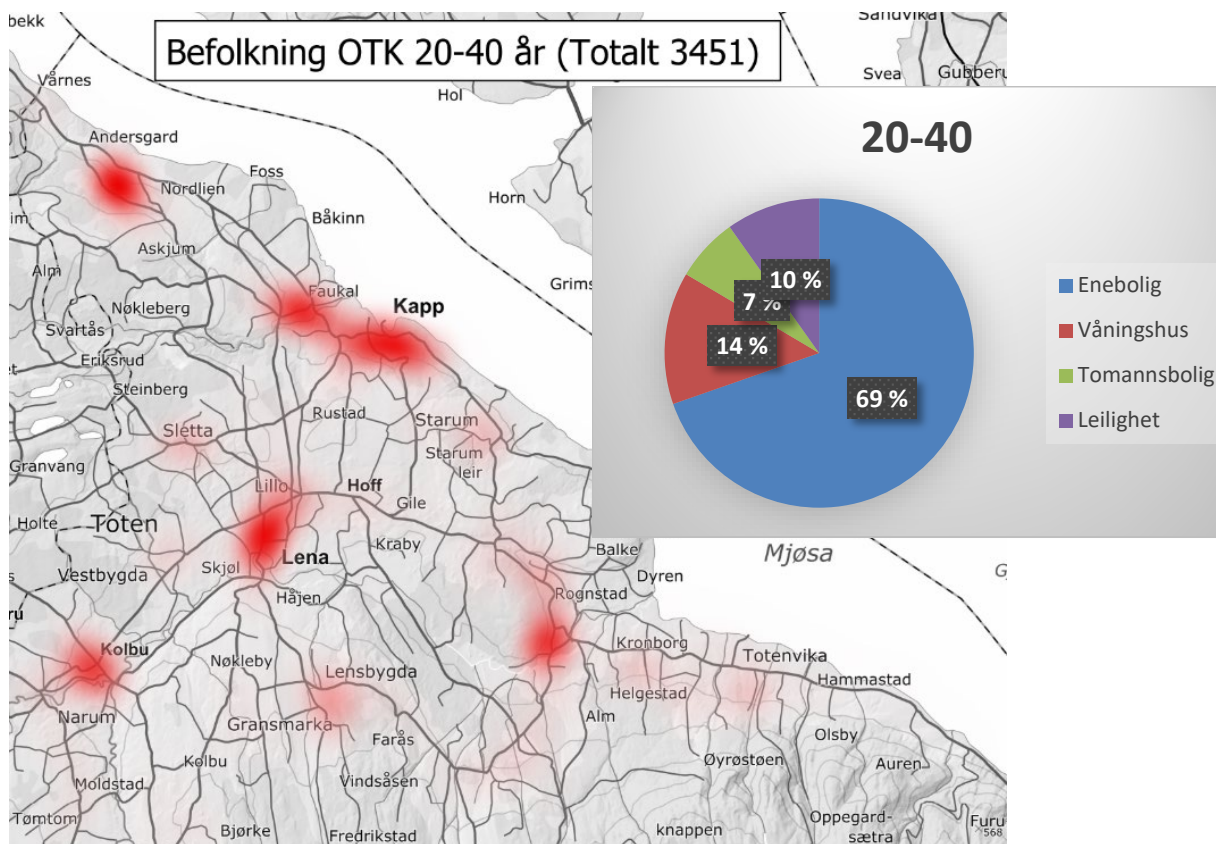
Bosetting – aleneboere i alderen 70+ år. GIS-analyse – Folkeregisteret (09.01.2025) og matrikkel (Ingvil Martini)
 Styrken på fargen visualiserer hvor de fleste bor. Kakediagrammet viser den prosentvise fordelingen av boligtype.



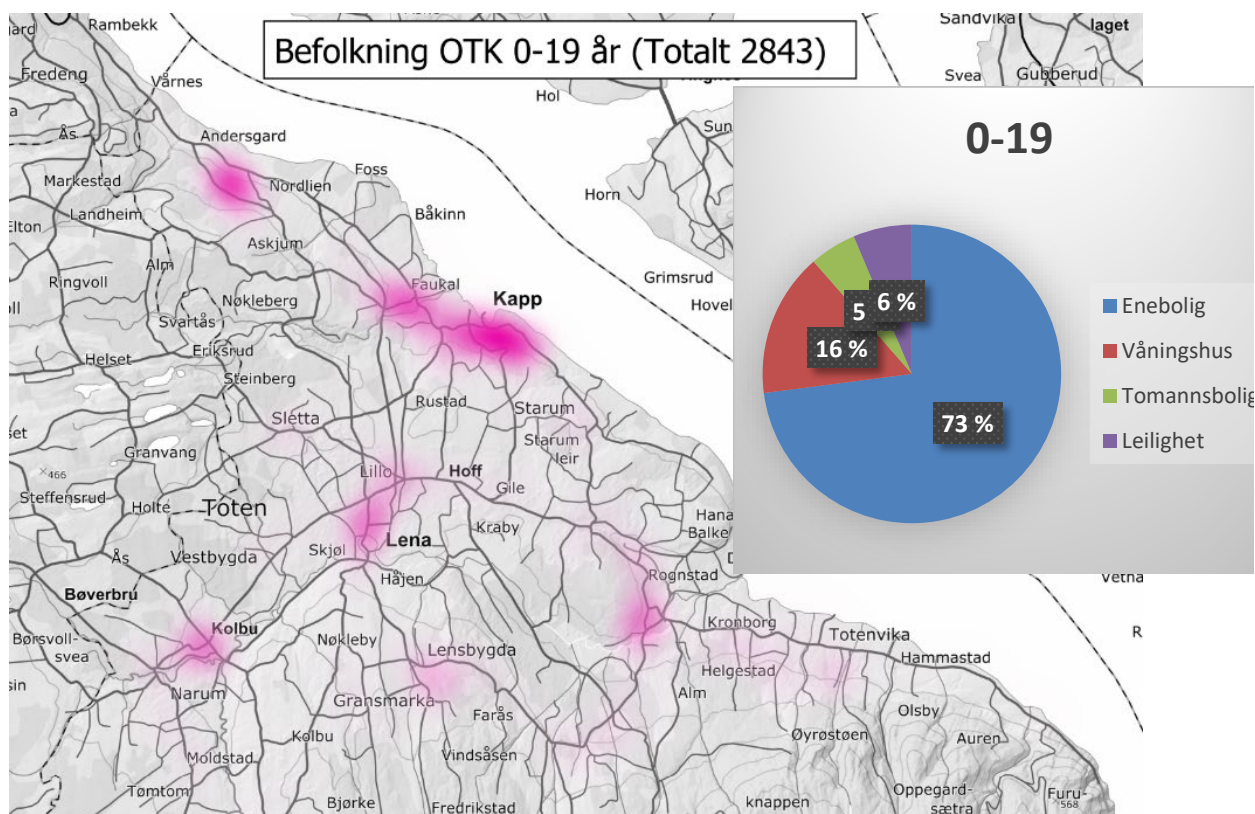
Bosetting – innbyggere i alderen 70+ år. GIS-analyse – Folkeregisteret (09.01.2025) og matrikkel (Ingvil Martini)
 Styrken på fargen visualiserer hvor de fleste bor. Kakediagrammet viser den prosentvise fordelingen av boligtype.



Bosetting – innbyggere i alderen 41-69 år. GIS-analyse – Folkeregisteret (09.01.2025) og matrikkel (Ingvil Martini). Styrken på fargen visualiserer hvor de fleste bor. Kakediagrammet viser den prosentvise fordelingen av boligtype.



Bosetting – innbyggere i alderen 20-40 år. GIS-analyse – Folkeregisteret (09.01.2025) og matrikkel (Ingvild Martini). Styrken på fargen visualiserer hvor de fleste bor. Kakediagrammet viser den prosentvise fordelingen av boligtype.



Bosetting – innbyggere i alderen 0-19 år. GIS-analyse – Folkeregisteret (09.01.2025) og matrikkel (Ingvild Martini). Styrken på fargen visualiserer hvor de fleste bor. Kakediagrammet viser den prosentvise fordelingen av boligtype.

3.3 Tilgjengelige boliger i markedet

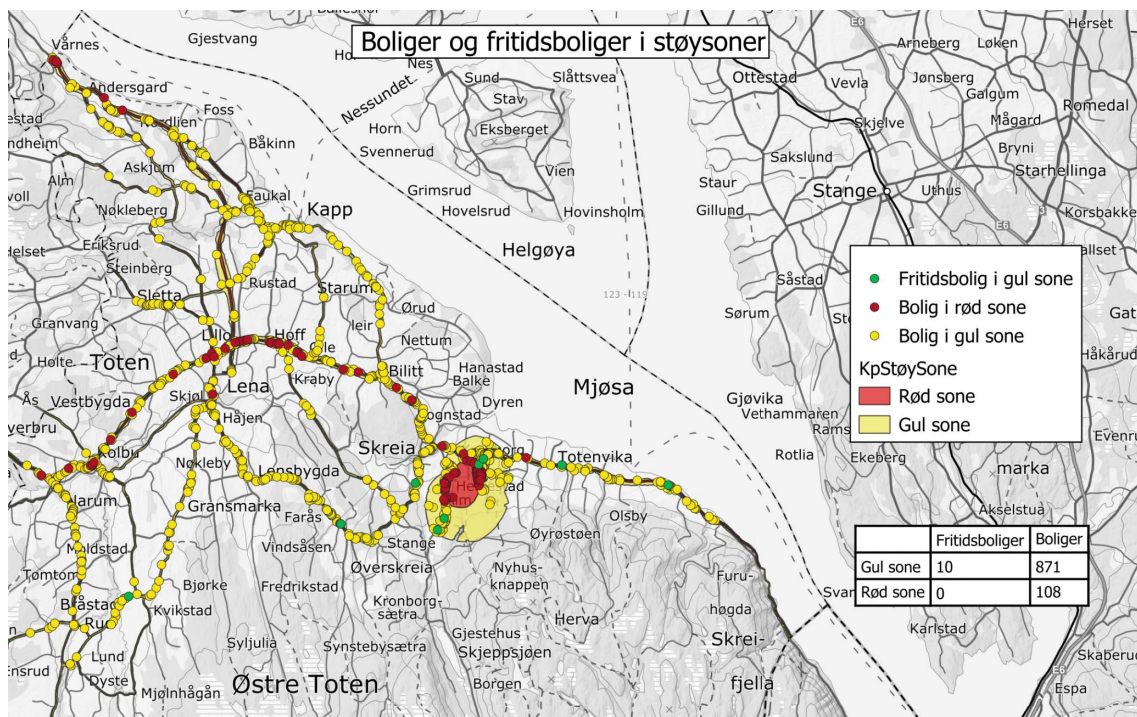
Det er god omsetning i bruktboligmarkedet. I april 2025 lå det i overkant av 50 boliger til salgs, det meste var eneboliger, tomannsboliger og leiligheter, men også et par småbruk og en rekkehusleilighet. Videre er det god tilgang på nye boliger. På Kapp er det mye ledige leiligheter fordelt på lavblokker, terrasseblokker og rekkehus, med i overkant av 60 boenheter som står ferdige.

I Nordlia er det startet salg i det nye Nordlifellet. På Lena er det ubebygde arealer i Meierikvartalet/Lenatunet som raskt kan realiseres. På Skreia er det god tilgang til tomter for eneboliger og tomannsboliger, men lite leiligheter ute i markedet.

Kilder: finn.no og smørvika.no

3.4 Støyutsatte boliger

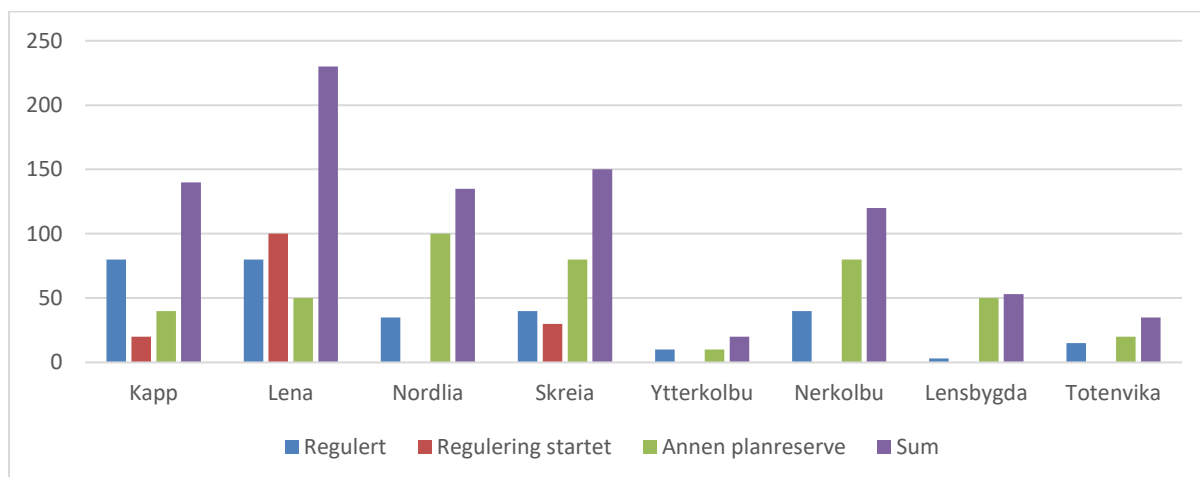
Et stort antall boliger er utsatt for støy. 108 boenheter ligger innenfor rød støysone, mens 871 boenheter ligger innenfor gul støysone. Dette utgjør til sammen 6,5 % av alle boligene i kommunen. Rundt halvdelen ligger i støysoner langs vei, mens den andre halvparten ligger innenfor støysonene til Viken skytebane og Totenvika leirduebane.



Kartet viser antall boliger og fritidsboliger innenfor rød og gul støysone. Kilder: Matrikkel og støysoner (Ingvild Martini)

3.5 Områder avsatt til boligbygging i kommuneplanens arealdel

I gjeldende kommuneplan er det god tilgang til områder for boligbygging som ennå ikke er bygd ut. For noen områder er det utarbeidet en reguleringsplan, mens andre områder er uregulert. Det er tilgang til arealer for boligbygging i alle deler kommunen. Etter et grovt anslag er det arealer for utbygging av ca. 800 nye boliger, fordelt utover hele kommunen. I tillegg er det store muligheter for fortetting innenfor de mer spredt bebygde områdene i kommunen.



Figuren viser potensialet for antall boenheter i områder avsatt til boligbygging.



Boligområder

Blå = ikke reguleringsplan

Grønt = godkjent reguleringsplan

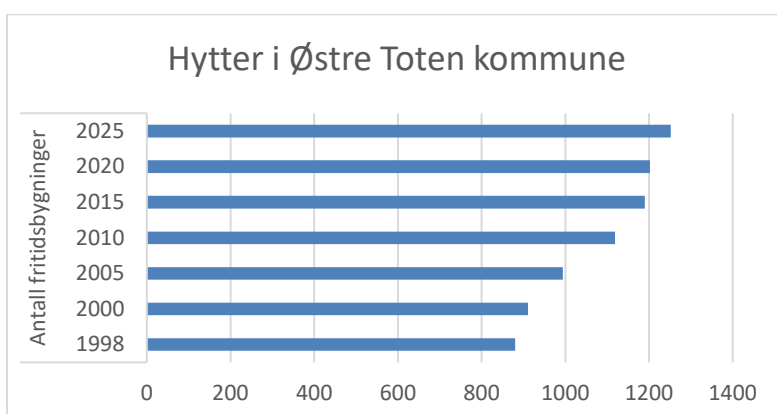
Orange = reguleringsplan under arbeid

Kartet viser fordeling av byggeområder for boliger. Kilde: Kommunens planregistre – kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner (Kirsten Andersen).

4. HYTTER

4.1 Bygging av hytter i perioden 1998-2025

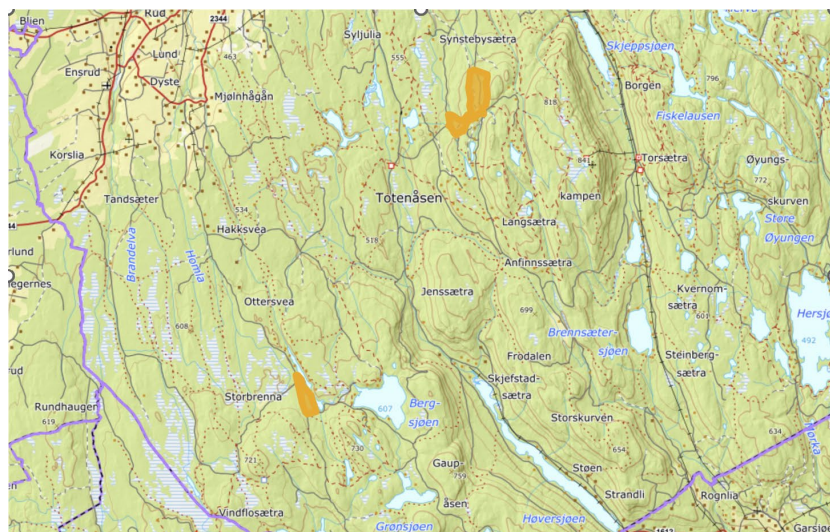
I perioden 2000 til 2010 ble det bygd 239 hytter i kommunen, mens det i perioden 2010 til 2025 ble bygd 133 hytter. Etter 1996 har hyttebyggingen skjedd innenfor regulerte hytteområder. Tidligere var det kun bruksberettigede i allmenningene som fikk sette opp hytter. Flere av dagens hytter har tidligere vært brukt som setre. Tidligere var de fleste hytteeierne bosatt i Østre Toten kommune. Nå bor flertallet av hytteeierne i andre kommuner.



Kilde SSB: [05467: Eksisterende bygningsmasse. Antall fritidsbygninger og fritidsbygninger per kvadratkilometer \(K\) 1998 - 2025. Statistikkbanken](#). Statistikken inkluderer ikke helårsboliger som benyttes som fritidsbolig.

4.2 Tilgjengelige byggeområder for hytter

Innenfor hytteområder som har en reguleringsplan er det kun enkelte tomter som er ledige. I 2008 ble det ble avsatt arealer til hyttebygging i kommuneplanens arealdel som ennå ikke er regulert.



Reserve i dagens plan:

- Toten allmenning lodd 2 ved Lønsjøen – 40 tomter
- Toten allmenning lodd 3 ved Oksbakken – 150 tomter

Kartet viser hytteområder som ikke er utbygd. Kilde: Kommunens planregistre – kommuneplanens arealdel (Kirsten Andersen).

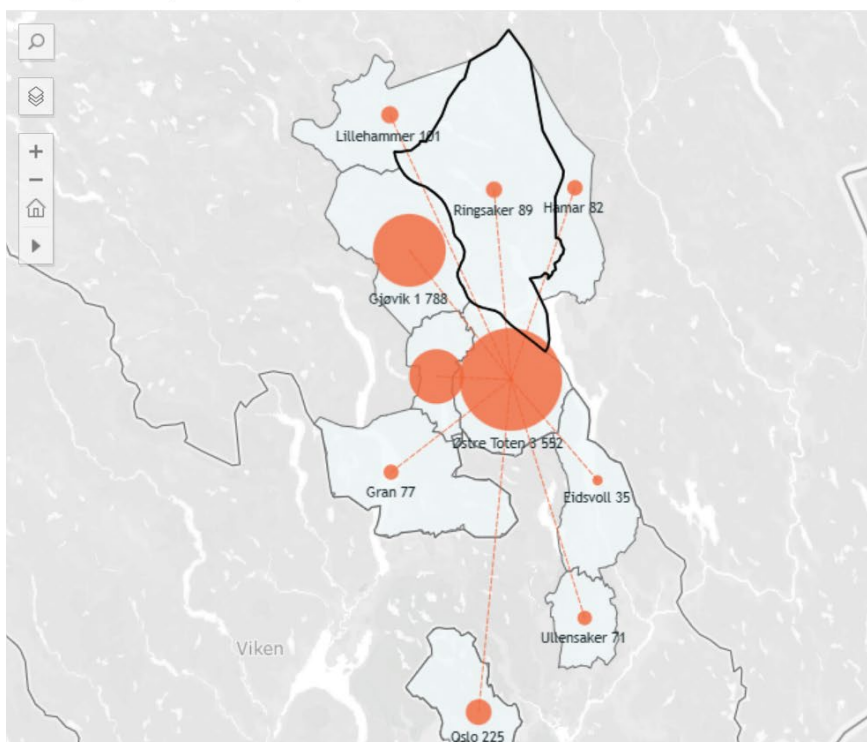
5. NÆRING OG SYSSELSETTING

Ved utgangen av 2024 var det 7 359 yrkesaktive innbyggere (sysselsatte) i Østre Toten kommune. Nesten halvparten (48,7 %) jobbet i Østre Toten. 1 av 4 (24,5 %) pendlet til Gjøvik, og nesten 3 av 20 (13,8 %) til Vestre Toten. Litt forenklet jobber ca. 1 av 3 i offentlig forvaltning, og 2 av 3 i privat næringsliv.

Landbruket i Østre Toten står for en total verdiskapning på 712 millioner kroner, fordelt på ca. 416 millioner i jordbruksproduksjon, 212 i jordbruksbasert industri, 61 millioner i skogbruksnæring og 23 millioner i landbruksbaserte tilleggsnæringer. I tillegg er det anslått at hver femte stilling i jordbruket utløser én stilling i relaterte næringer som transport, bygg/anlegg og lignende.

5.1 Pendling

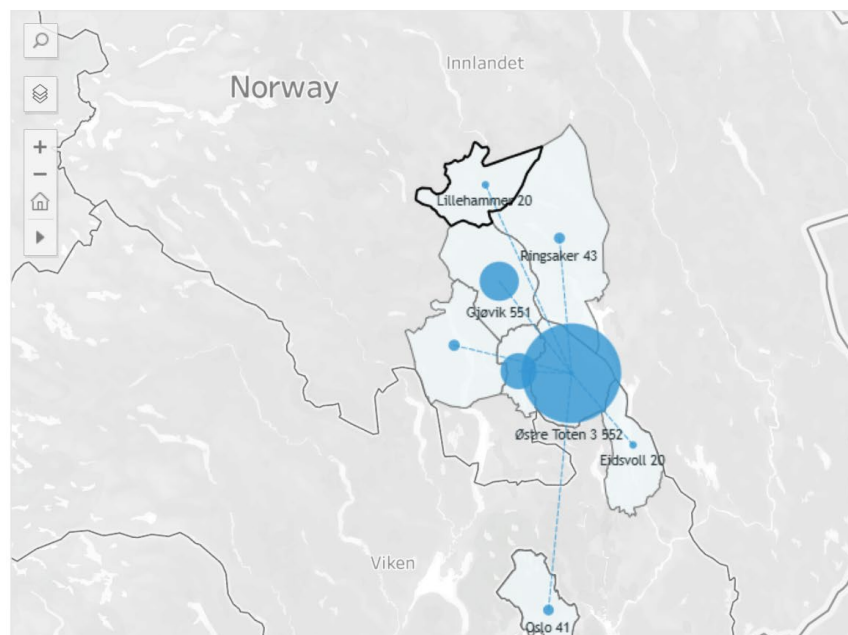
Hvor jobber sysselsatte personer som bor i Østre Toten kommune? 2024



Rangering av kommuner

Østre Toten	3 552
Gjøvik	1 788
Vestre Toten	1 008
Oslo	225
Lillehammer	101
Ringsaker	89
Hamar	82
Gran	77
Ullensaker	71
Eidsvoll	35
Lillestrøm	22
Bærum	22
Søndre Land	16
Trondheim	15
Nordre Land	15
Bergen	14
Stange	12
Sarpsborg	9
Nordre Follo	9
Lørenskog	8
Stavanger	7
Kristiansand	7
Drammen	7
Nord-Aurdal	6
Hurdal	6
Asker	6
Modum	5
Jevnaker	5

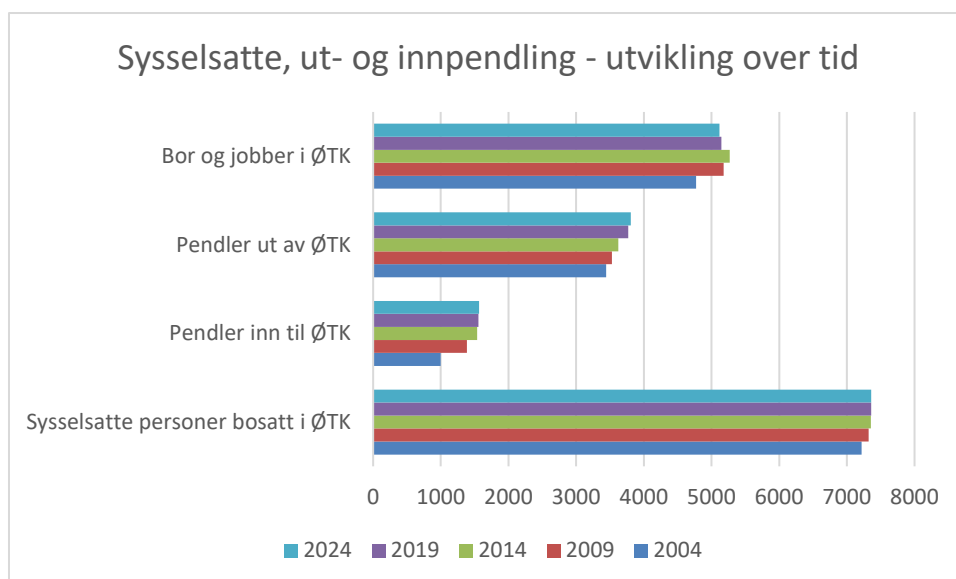
Hvor bor sysselsatte personer som jobber i Østre Toten kommune? 2024



Rangering av kommuner

Østre Toten	3 552
Gjøvik	551
Vestre Toten	466
Søndre Land	45
Ringsaker	43
Oslo	41
Eidsvoll	20
Lillehammer	20
Gran	18
Trondheim	17
Nes	13
Nordre Land	13
Sandefjord	13
Stange	13
Bergen	11
Hamar	11
Lillestrøm	11
Lørenskog	11
Tønsberg	11
Bærum	9
Hurdal	8
Lunner	8
Larvik	7
Ullensaker	7
Færder	6

Kilde: [vis-pendling-etter-kommune](#) / Tableau Public



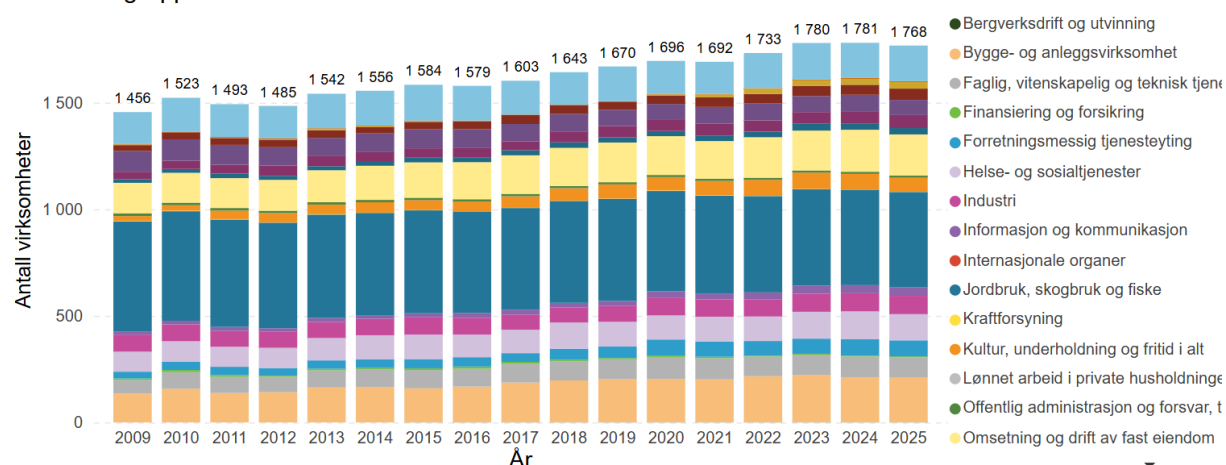
Kilde SSB: [11616: Inn- og utpendling for sysselsatte, etter kjønn og alder, 4. kvartal \(K\) 2000 - 2024, Statistikkbanken](#)

5.2 Næringslivet i Østre Toten kommune

For å få en mer detaljert oversikt over kommunens næringsliv anbefaler vi å besøke nettstedet [Næringsstruktur - Innlandsstatistikk](#)

Figuren under viser utviklingen i antall virksomheter fordelt på ulike næringer. Antall virksomheter har økt med i overkant av 300 i perioden.

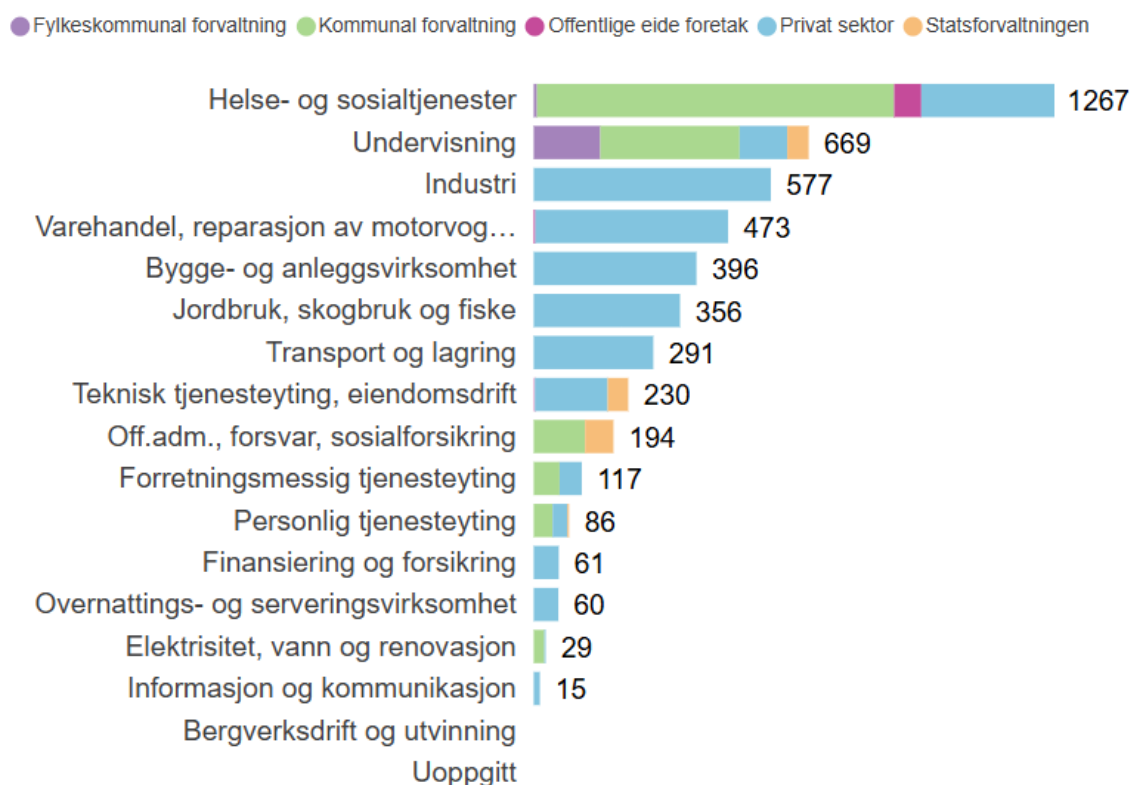
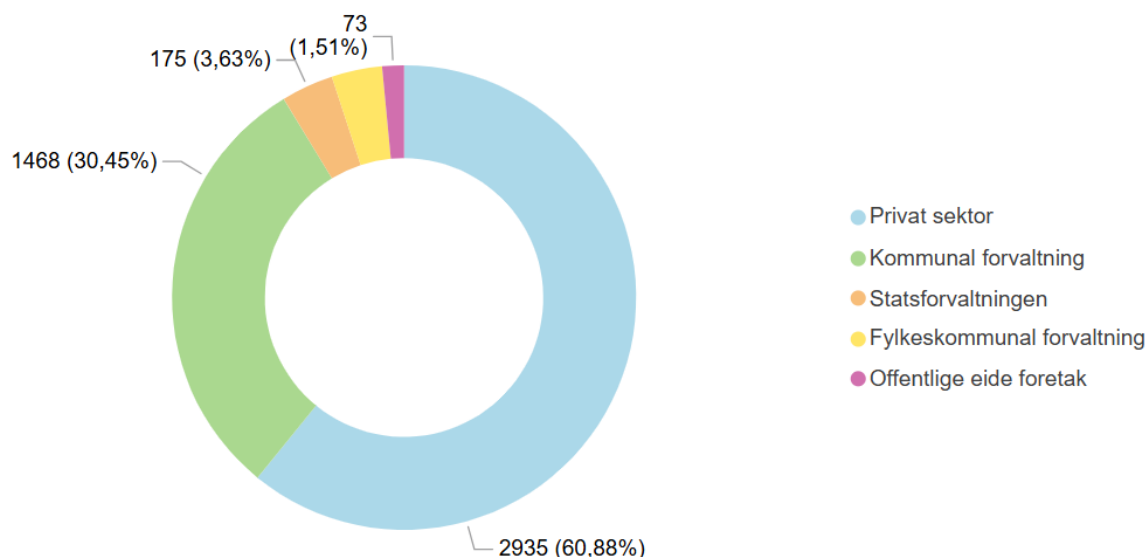
Nærings sammensetning i Østre Toten i perioden 2009 - 2025 fordelt på næringsgrupper, virksomhetsstørrelsesstørrelsesgrupper



Kilde: [Næringsstruktur - Innlandsstatistikk](#)

Figuren under viser antall lønnstakere fordelt på ulike bransjer. Enkeltmannsforetak som ikke har ansatte, vil falle utenfor denne statistikken. Et eksempel på dette er at 83 % av jordbruksvirksomhetene er registrert med 0 ansatte i innlandsstatistikk. Flere av disse sysselsetter helt eller delvis eierne av bruket (1-2 personer).

Antall lønnstakere per sektor i Østre Toten i 2024K4, næringshovedgruppe - alle næringsgrupper



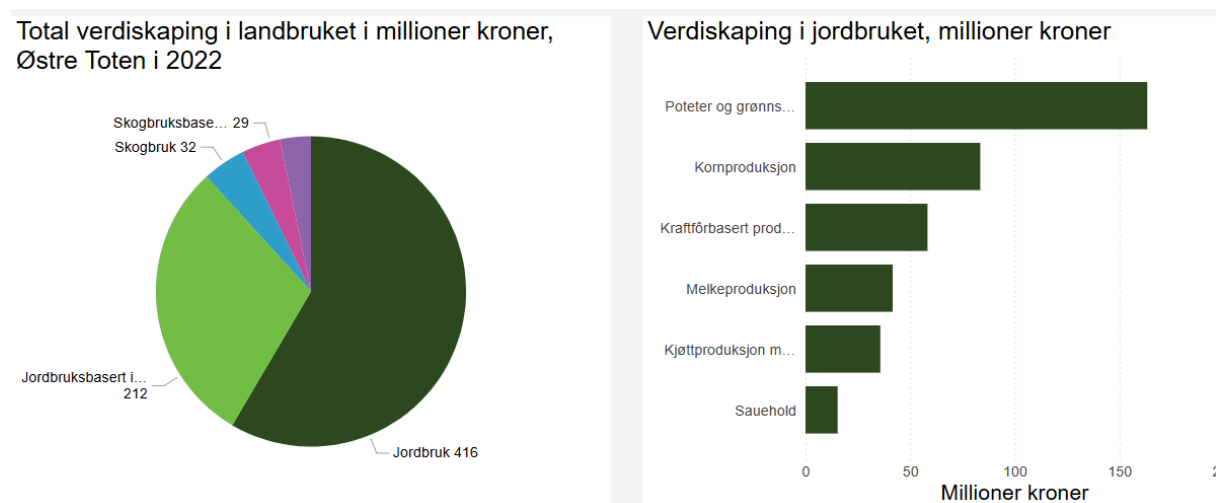
Figuren viser antall lønnstakere i Østre Toten, fordelt på ulike næringer. Kilde: [Ansatte i Innlandet - Innlandsstatistikk](#)

5.2.1 Landbruket

Østre Toten kommune er nest største kommune i Innlandet når det gjelder verdiskapning i landbruket, bare overgått av Ringsaker.

Vi har ikke statistikk som gir et godt bilde på ringvirkninger av landbruket i Østre Toten kommune. I Innlandet er det estimert at hver femte stilling i landbruket gir 1 ekstra stilling i andre næringer som bygg og anlegg, transport osv.

Figuren nedenfor viser kun den direkte verdiskapningen i landbruket.

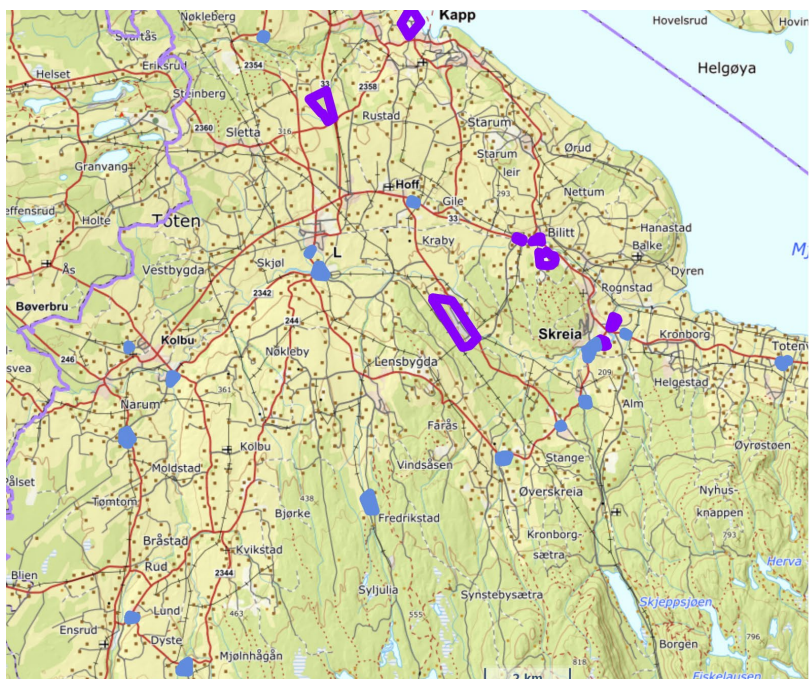


Kilde: [Landbruk - Innlandsstatistikk](#)

5.3 Tilgjengelige næringsarealer i kommunen

Det er tre større næringsområder i Østre Toten kommune. Kapphøgda næringspark (Tema eiendom AS), Bilitt næringspark og Krabyskogen næringsområde. De to sistnevnte er eid av Østre Toten kommune. Krabyskogen næringsområde og Bilitt næringspark nærmer seg fullt utbygd, mens Kapphøgda ikke er utbygd. De tre næringsområdene ble tatt inn i kommuneplanens arealdel i 2008.

Flere av næringsområdene som ikke har reguleringsplan, mangler tilstrekkelig brannvannforsyning.



Næringsområder

Blå = ikke reguleringsplan

Lilla = godkjent reguleringsplan

Kilde: Kommunens planregistre - kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner (Kirsten Andersen).

6. AREALBRUK – AREALREGNSKAP

Et arealregnskap skal gi oss en status på hvor mye vi legger beslag på av arealer og natur. I tillegg skal det fortelle oss hva vi planlegger å gjøre med arealene våre i framtiden. Innlandet fylkeskommune har utarbeidet et arealregnskap for hele fylket. Regnskapet består både av tall og kart, og kan brytes ned på kommunenivå.

Ønsker om arealbruk innebærer ofte en konflikt mellom ulike interesser, både lokalt og sett opp mot nasjonale og internasjonale mål. Det er typisk for Østre Toten som for mange andre kommuner at tettsteder har utviklet seg i områder som samtidig har noe av den beste matjorda, og der natur i nærområdet er i ferd med å bli et knapphetsgode. Ønsker om å bygge ut arealer kommer ofte i konflikt med målsettinger om jordvern og matberedskap, friluftsinnteresser, naturmangfold og reduserte klimagassutslipp. Det kan også komme i konflikt med næringsinteresser innen jord- og skogbruk.

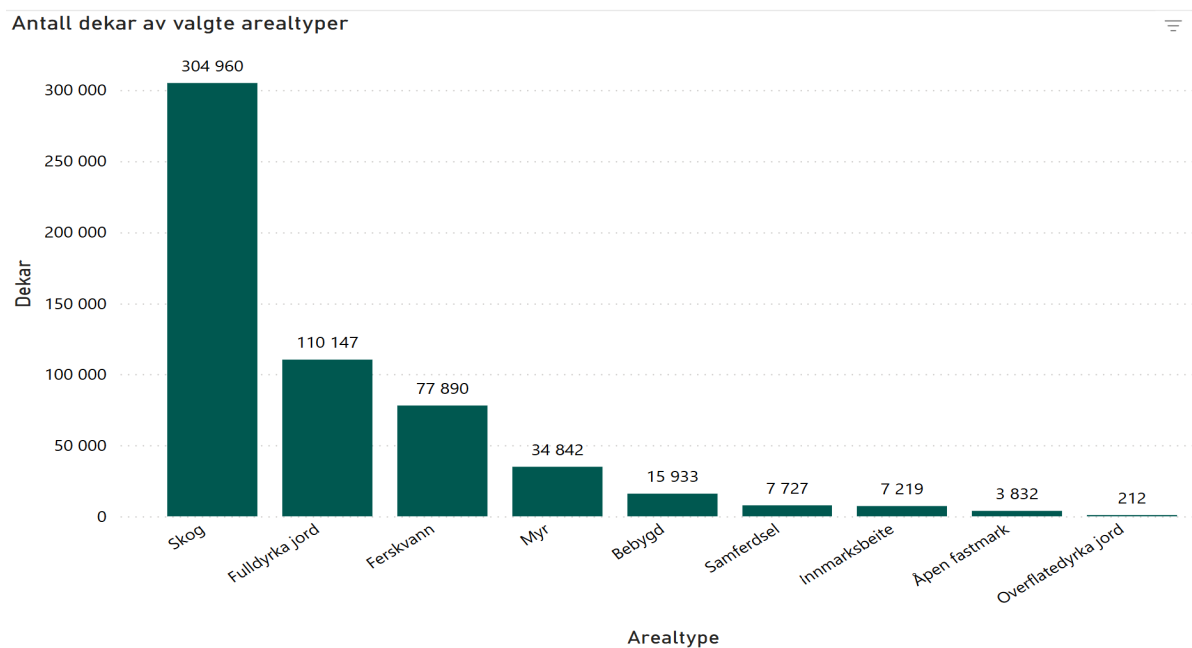
[Kommunens jordvernstrategi](#), vedtatt i 2023, utdyper problemstillingene knyttet til dyrka og dyrkbar mark som en svært begrenset ressurs, og konsekvensene nydyrking har for klima og natur samt matberedskap.

Østre Toten kommune har rundt 2 500 dekar i planreserve. Planreserve er arealer som er avsatt til utbygging av hytter, boliger, næring og lignende, men som ikke er utbygd. Av dette arealet er ca. 521 dekar dyrka mark, 22 dekar myr, og 73 dekar ligger i aksomhetssone for flom. 1686 dekar er skog, hvorav om lag halvparten har høy bonitet.

6.1 Tallframstilling av arealbruk og arealbrukskonflikter

Alle data nedenfor er hentet fra denne siden: <https://arealregnskap-innlandet.hub.arcgis.com/>
Når du går inn på denne siden får du oversikt over alle arealer som er utbygd og arealer som er

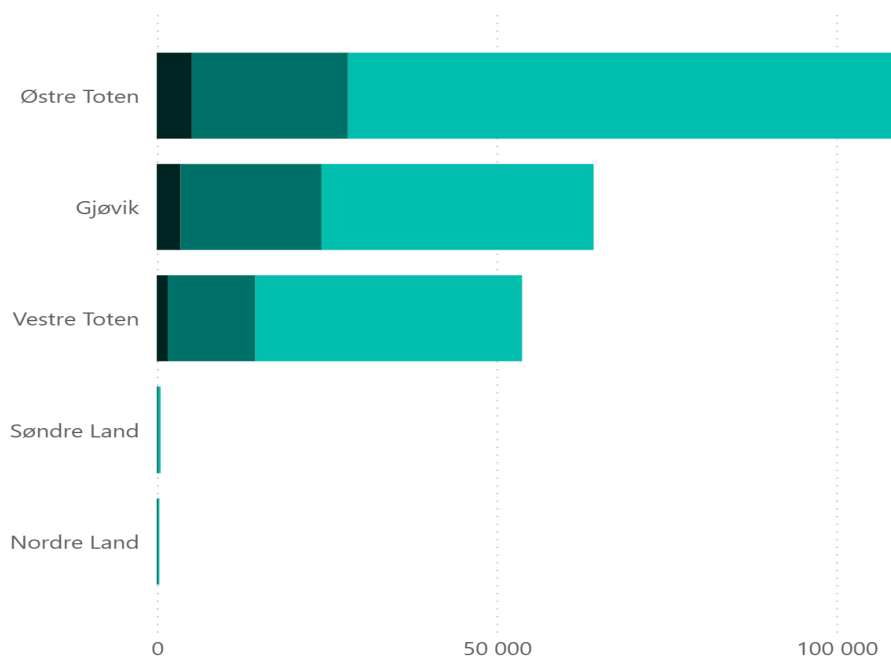
planlagt utbygd. *Planreserver* er områder som er avsatt som byggeområder i planer, men som ennå ikke er utbygd. I løsningen kan du gjøre en rekke valg, og få en fremstilling av situasjonen for hele fylket eller for utvalgte kommuner. Nedenfor følger noen data for Østre Toten kommune, og noen for kommunene i hele Gjøvikregionen.



Ulike arealtyper i Østre Toten kommune.

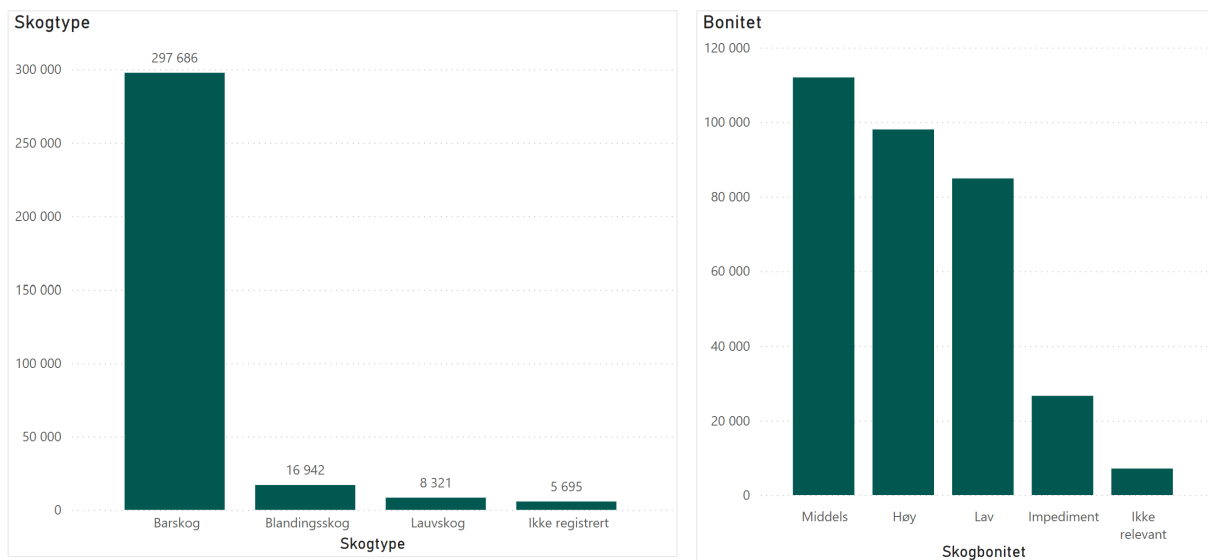
Kartlagt jordkvalitet per kommune (dekar)

Jordkvalitet ● Mindre god ● God ● Svært god



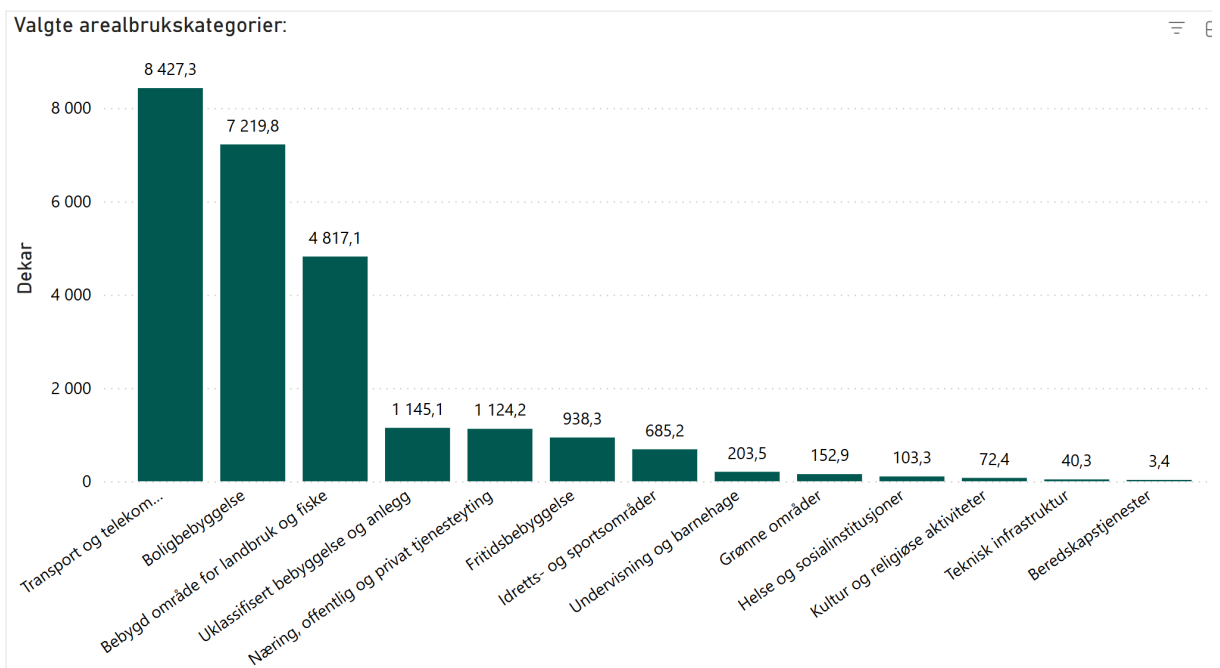
Jordkvalitet i kommunene i Gjøvikregionen.

Jordvernstrategien til kommunen viser en kartframstilling over hvor den dyrka marka med best kvalitet i kommunen ligger, og arealutviklingen over tid rundt tettstedene Lena, Skreia og Kapp.



Arealer med ulike skogstyper og bonitet i Østre Toten kommune.

Bonitet beskriver markas evne til å produsere trevirke og dermed hvor godt trærne vokser, rett og slett om det er god eller dårlig jord i skogbunnen. Der trærne vokser raskt er det høy bonitet, mens lavere bonitet gir en saktere vekst.



Bruksområder for bebygde områder i Østre Toten kommune.

Kalkulert planreserve:

Alle formål ekskl. LNFR
og LNFR spredt

1 794

Bolig

680

Fritidsbolig

699

Tjenesteyting

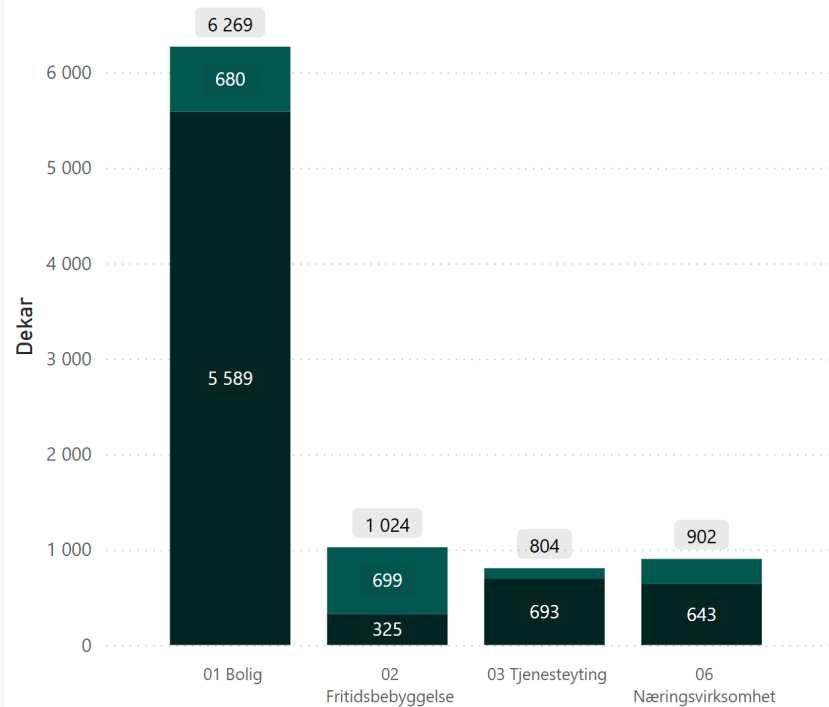
111

Næring

259

Planreserve som andel av båndlagt areal

● Ikke planreserve ● Planreserve



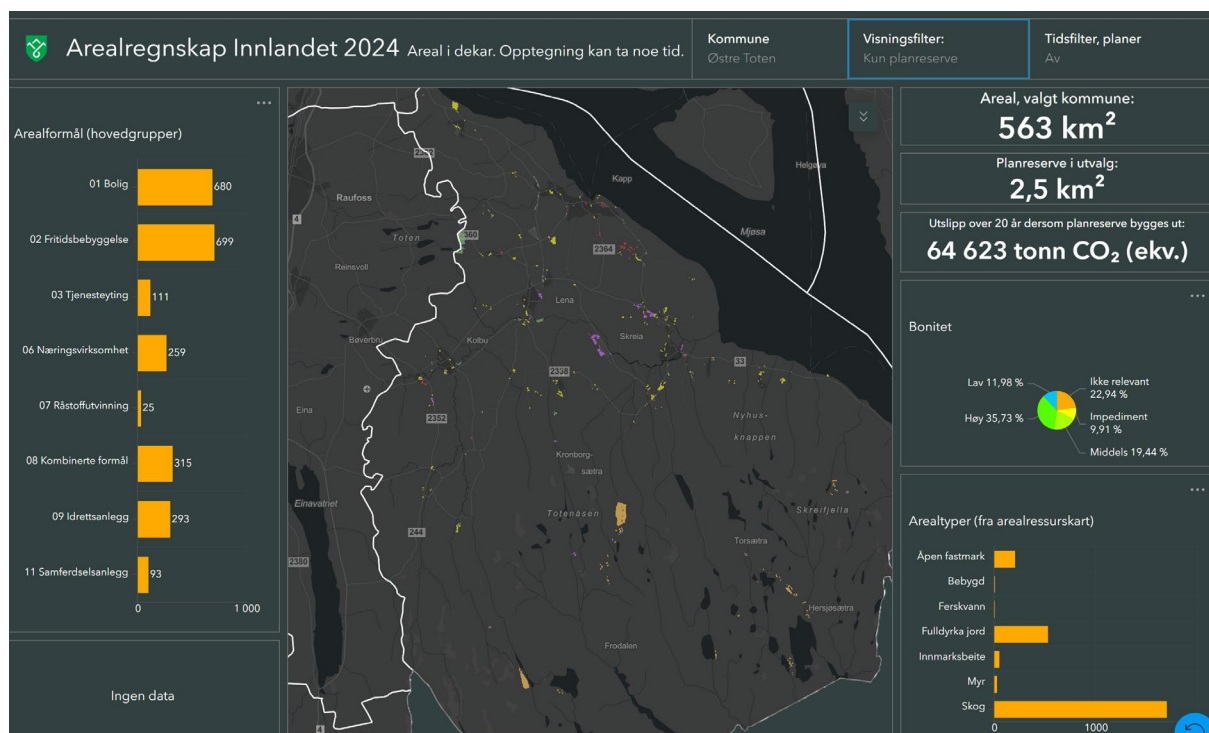
Utbygde arealer og planreserver i Østre Toten kommune.

6.2 Arealbruk og arealbrukskonflikter - kartframstilling

Arealformålsgruppe	AR5FulldyrketJord	AR5Myr	FlomAktsomhet	Totalt
⊕ 01 Bolig	200,50		63,93	264,43
⊕ 02 Fritidsbebyggelse		19,48	4,49	23,98
⊕ 03 Tjenesteyting	26,75		9,70	36,45
⊕ 06 Næringsvirksomhet	41,82	1,69	16,57	60,09
⊕ 07 Råstoffutvinning			0,02	0,02
⊕ 08 Kombinerte formål	24,88		19,87	44,75
⊕ 09 Idrettsanlegg	210,87		51,20	262,07
⊕ 11 Samferdselsanlegg	16,64	0,34	6,90	23,88
Totalt	521,46	21,52	172,68	715,66

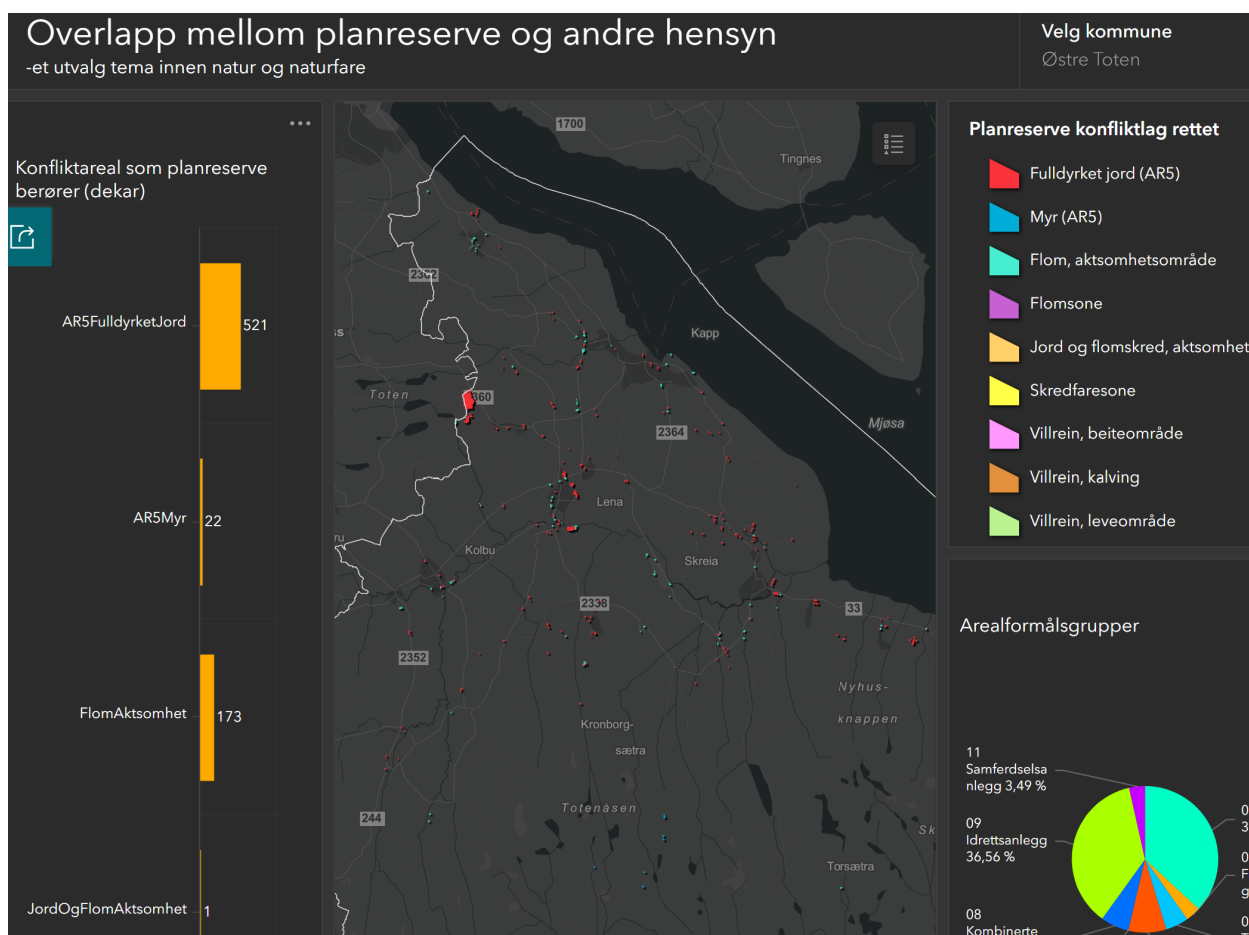
Tabellen viser arealkonflikter – det vil si hvor store arealer som er avsatt til utbyggingsformål som ligger på fulldyrket mark, myr og innenfor flomsoner.

En kartframstilling av arealbruk i Østre Toten kommune finner du under [kart-dashbordet](#). Her kan du velge å se hele kommuneplanens arealdel eller ikke utbygde byggeområder (planreserve). Du kan også velge å se planreserve fra 2008 og planreserven slik den ligger i dag. Store deler av arealene i reguleringsplaner for hytteområder er avsatt til landbruks-, natur- og friluftsområder. Arealreserven for hytteområder er derfor i realiteten mindre enn det som framgår av arealregnskapet. For næringsarealer har Kapphøgda næringspark falt ut av oversikten. Planreservene for næringsarealer er derfor større enn det som framgår av arealregnskapet.



Kartet viser planreserver i Østre toten kommune

Oversikt over arealbrukskonflikter finner du her: [Konfliktkart - Arealregnskap](#). Denne løsningen viser situasjonen for hele Innlandet fylke. Her kan du selv velge hvilken kommune du vil se. Konfliktkartet for Østre Toten har de samme feilene som arealregnskapet for Østre Toten.

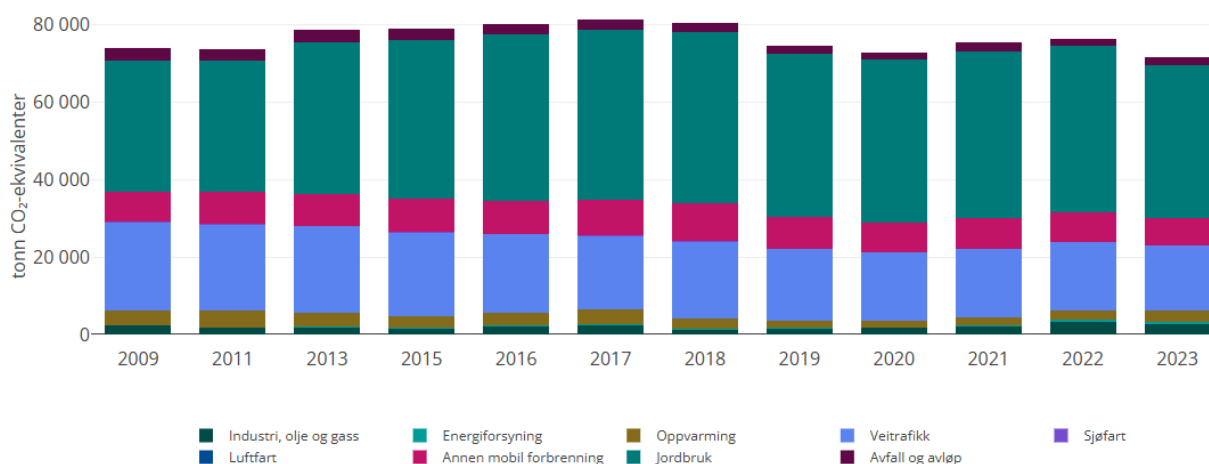


Kartet viser arealbrukskonflikter (planreserver på fulldyrket mark, på myr og innenfor aktsomhetsområder for flom)

7. KLIMAGASSUTSLIPP

Kommuneplanens arealdel har potensielt stor påvirkning på direkte klimagassutslipp, det vil si klimagassutslipp som skjer innenfor kommunens grenser. Disse utslippene er delt i 9 sektorer. I tillegg kommer et eget regnskap for arealbruk.

Norges overordnede målsettinger om reduksjon av klimagassutslipp tar utgangspunkt i utslippstallene fra 1990. Det finnes imidlertid ikke utslippstall for kommunene fra før 2009. På nasjonalt nivå økte utslippene med ca 3 prosent i denne perioden.



Oversikt over direkte klimagassutslipp per sektor i Østre Toten kommune i 2009 til 2023. Kilde: Miljødirektoratet - [Utslipp av klimagasser i Norges kommuner og fylker](#).

De samlede direkte klimagassutslippene i Østre Toten har sunket fra 74 080 tonn CO₂-ekvivalenter i 2009 til 71 610 tonn i 2023. Dette er en nedgang på 3,3 prosent siden 2009. Arealbrukssektoren er ikke inkludert i dette, da denne har sitt eget regnskap.

7.1 Mobilitet

Vegtrafikk er den nest største utslippssektoren i Østre Toten kommune. I 2023 utgjorde utslipp fra vegtrafikk 16 733 tonn CO₂-ekvivalenter. Dette tilsvarer 23,4 prosent av de totale direkte utslippene i Østre Toten i 2023, og fordeler seg på kategoriene busser, personbiler, tunge kjøretøy og varebiler. Traktorer/skogsmaskiner, bygg-/anleggsmaskiner, snøscootere mm er ikke inkludert i disse tallene.

Fra 2009 har det vært en nedgang i utslipp fra vegtrafikk på 27 prosent. Nedgangen har vært størst for personbiler (39 prosent). For tunge kjøretøy har det i perioden vært en økning i utslipp på 12 prosent.

	2009	2023	Endring (tonn)	Endring (prosent)
Busser	3 010	2 021	- 989	-33 %
Personbiler	13 343	8 159	- 5 183	-39 %
Tunge kjøretøy	3 272	3 663	391	12 %
Varebiler	3 353	2 890	- 463	-14 %
SUM	22 976	16 733	- 6 243	-27 %

Utslipp av klimagasser fra vegtrafikk i Østre Toten kommune i 2009 og 2023, i tonn CO₂-ekvivalenter.

Kilde: Miljødirektoratet - [Utslipp av klimagasser i Norges kommuner og fylker](#).

De mest sentrale tiltakene for å redusere utslipp fra vegtrafikk er:

- mindre kjøring totalt sett
- overgang fra bruk av bil til kollektivtransport (for privatreiser), og fra lastebiler til tog (ikke relevant for ØTK)
- overgang fra bensin- og diesel som drivstoff til el (eller hydrogen) for alle typer kjøretøy

Fra 2009 til 2024 ble det 1911 flere personbiler i kommunen. Antall diesel-/bensinbiler gikk i perioden ned med 150. Hele økningen i bilparken utgjøres derfor av el- og hybridbiler. I 2009 var det 1 elbil og ingen hybridbiler i kommunen, mens det i 2024 var henholdsvis 1248 og 814 slike biler. Dette utgjør 20 prosent av den totale personbilparken ([07849: Drivstofftype, type kjøring og kjøretøygrupper \(K\) 2008-2024. Statistikkbanken, SSB](#)). I 2024 var 87,8 % av alle nyregistrerte biler i kommune elbiler ([Elbilstatistikken viser nyeste tall for elbiler i Norge – SSB](#)).

Det er i dag tre offentlig tilgjengelige ladestasjoner for personbiler på Skreia (hvorav to hurtiglade-stasjoner), tre på Lena, og stasjoner på Peder Balke-senteret, Kapp Melkefabrikk og Kiwi Kapp (hurtigladestasjon). Stasjonene har varierende antall ladepunkter. Med unntak av hurtiglade-stasjonene er alle kommunalt eid. Alle ladestasjonene er etablert i løpet av de siste 4 årene. Totalt gir dette en relativt god dekning av ladepunkter for personbiler i forhold til dagens behov. Det er ingen ladestasjoner for busser eller andre tyngre kjøretøy.

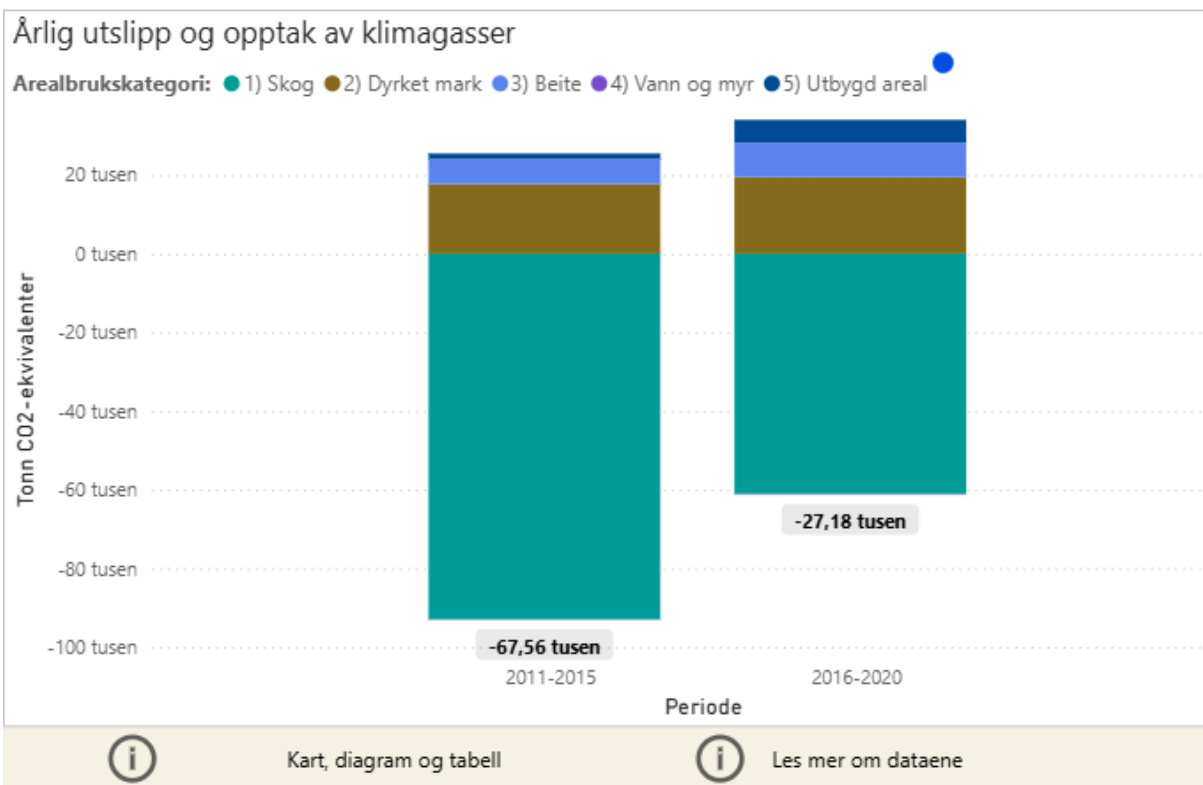
Nesten 71 prosent av all kjøringen i Østre Toten kommune har sitt opphav internt i kommunen. Det er altså våre egne innbyggere og virksomheter som står for mesteparten av utslippene fra vegtrafikk i kommunen – ikke gjennomgangstrafikk eller tilreisende fra andre kommuner. Det har vært en svak oppgang i antall kjørte kilometer i kommunen totalt sett i perioden for alle biltyper unntatt varebiler. ([Utslipp av klimagasser i Norges kommuner og fylker.](#))

7.2 Arealbruksendringer

Arealbruksendringer er den største kilden til klimagassutslipp, fordi de frigjør lagret karbon fra jorda og fra biomasse (skog og annen vegetasjon). Avskoging gjennom nedbygging og nydyrking bidrar også til å redusere framtidige karbonopptak.

Arealbruksendringer er den største enkeltkilden til klimagassutslipp, fordi de frigjør lagret karbon fra jorda og fra biomasse (skog og annen vegetasjon). Avskoging gjennom nedbygging og nydyrking bidrar også til å redusere framtidige karbonopptak. Redusert nedbygging av skog og myr er derfor viktige tiltak for å redusere utslipp, bevare karbonlager og opprettholde framtidig opptak av karbon.

Basert på innrapporterte tall fra kommunene, utarbeider Miljødirektoratet oversikter som viser estimerte endringer i utslipp og opptak av klimagasser pr kommune over femårsperioder. Oversikten viser hvor mye klimagasser som tas opp og slippes ut på ulike typer areal, og summen av dette.



Periode	2011-2015		2016-2020	
Arealbrukskategori	Tonn CO ₂ -ekvivalenter per år	per hektar (gj.snitt)	Tonn CO ₂ -ekvivalenter per år	per hektar (gj.snitt)
1) Skog	-92 983,22	-2,85	-61 095,46	-1,88
2) Dyrket mark	17 728,65	1,63	19 476,36	1,79
3) Beite	6 372,21	7,11	8 786,53	8,82
4) Vann og myr	-63,92	-0,01	-130,20	-0,01
5) Utbygd areal	1 389,14	0,55	5 781,55	2,22

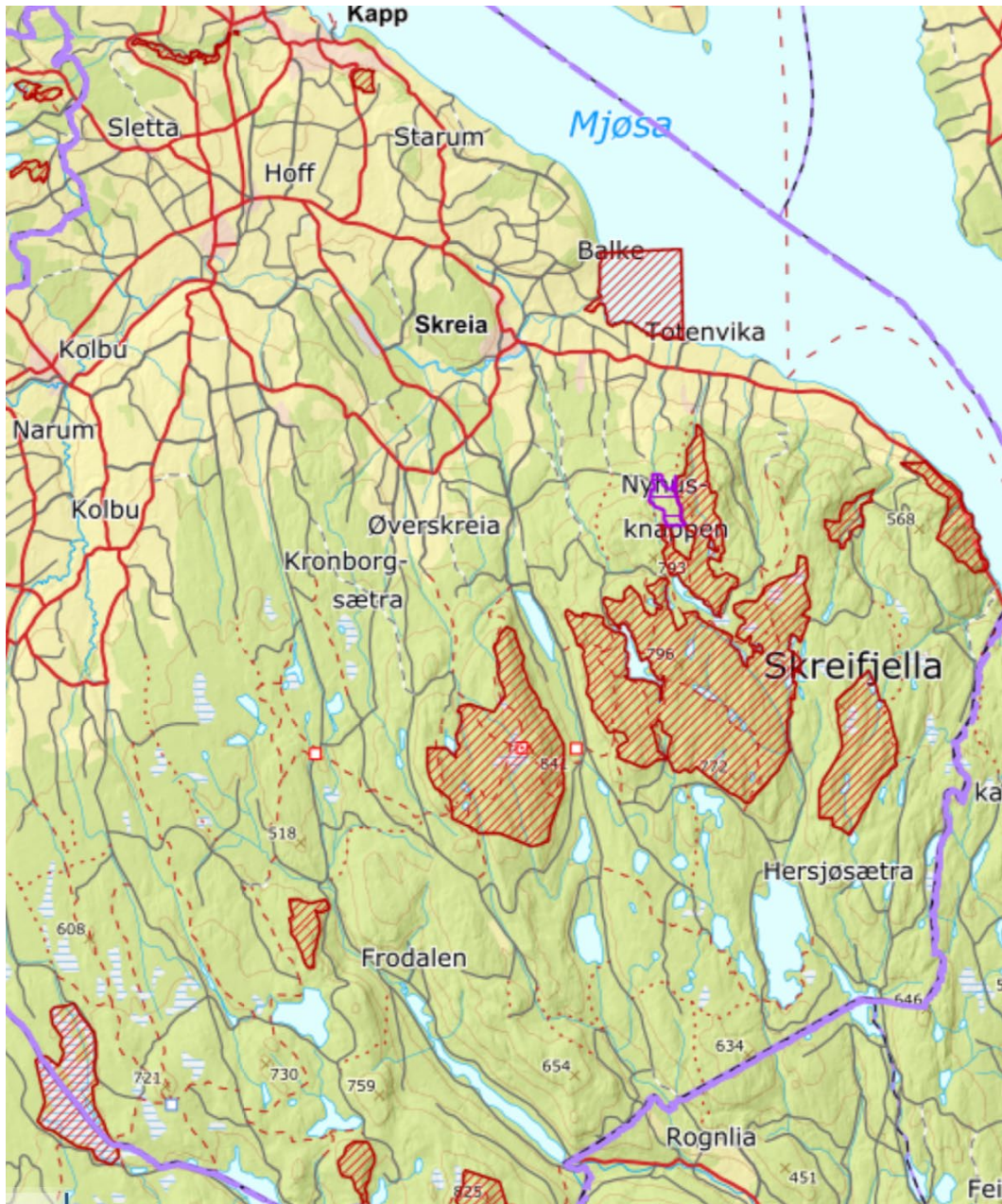
Oversikt over estimerte utslipp og opptak av klimagasser knyttet til arealbruk i Østre Toten kommune, for perioden 2011-2015 og 2016-2020. Kilde: Miljødirektoratet - [Utslipp og opptak fra skog og arealbruk](#).

Beregningene for Østre Toten kommune viser at arealbruken i kommunen i perioden 2011-2015 ga et netto opptak av klimagasser på 67,56 tusen tonn CO₂-ekvivalenter. I neste periode 2016-2020 hadde dette sunket til 27,18 tusen tonn. Dette innebærer en *nedgang* i netto opptak av CO₂-ekvivalenter på **60 prosent**.

For Innlandet er nedgangen i samme periode 38 prosent, og for Norge sett under ett er endringen også litt over 38 prosent. Den negative endringen i netto opptak av klimagasser er derfor beregnet til å være vesentlig høyere i Østre Toten kommune.

8. NATURVERDIER

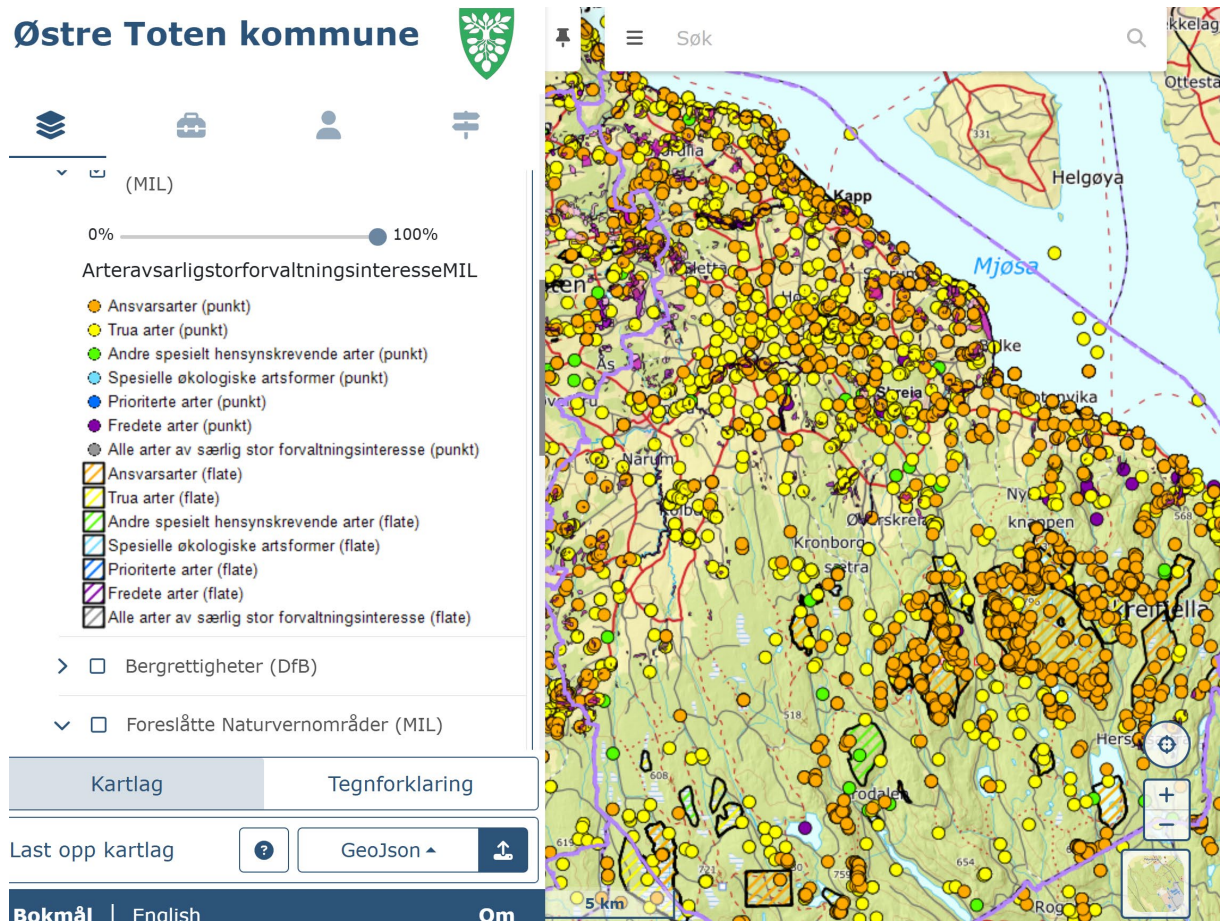
41 440 dekar i Østre Toten kommune er vernet etter naturmangfoldloven. Dette er fordelt på 13 verneområder. I tillegg til dette er det foreslått en utvidelse av Sulustaddalen naturreservat med 490 dekar.



Kartet viser naturvernområder i Østre Toten kommune med rød skravur, og forslag til utvidelse med lilla skravur.
Kilde: Kommunens kartløsning.

Landbrukets kulturlandskap i Østre Toten kommune er relativt godt kartlagt av miljøvernmyndighetene etter metodikken Natur i Norge. Det er gjennomført nyere kartlegginger i bygda og innenfor Steinsjøen skytefelt på Totenåsen. Kartleggingene er foretatt av Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS. Den første kartleggingen (Kapp, Skreia, Lena) ble gjennomført i 2018, mens de øvrige områdene ble gjennomført i 2022 og 2023.

I store deler av kommunen er det kalkrik berggrunn. Lavereliggende skoger med kalkrik grunn i Mjøsområdet er relativt sjeldne, og sannsynligheten for forekomst av truede arter er høyere enn i mange andre områder. Mange av artsobservasjonene som er tilgjengelig via kartløsninger er av eldre dato, og også unøyaktige.



Kartet viser registreringer av arter som er av særlig stor forvaltningsinteresse. Kilde: Kommunens kartløsning.

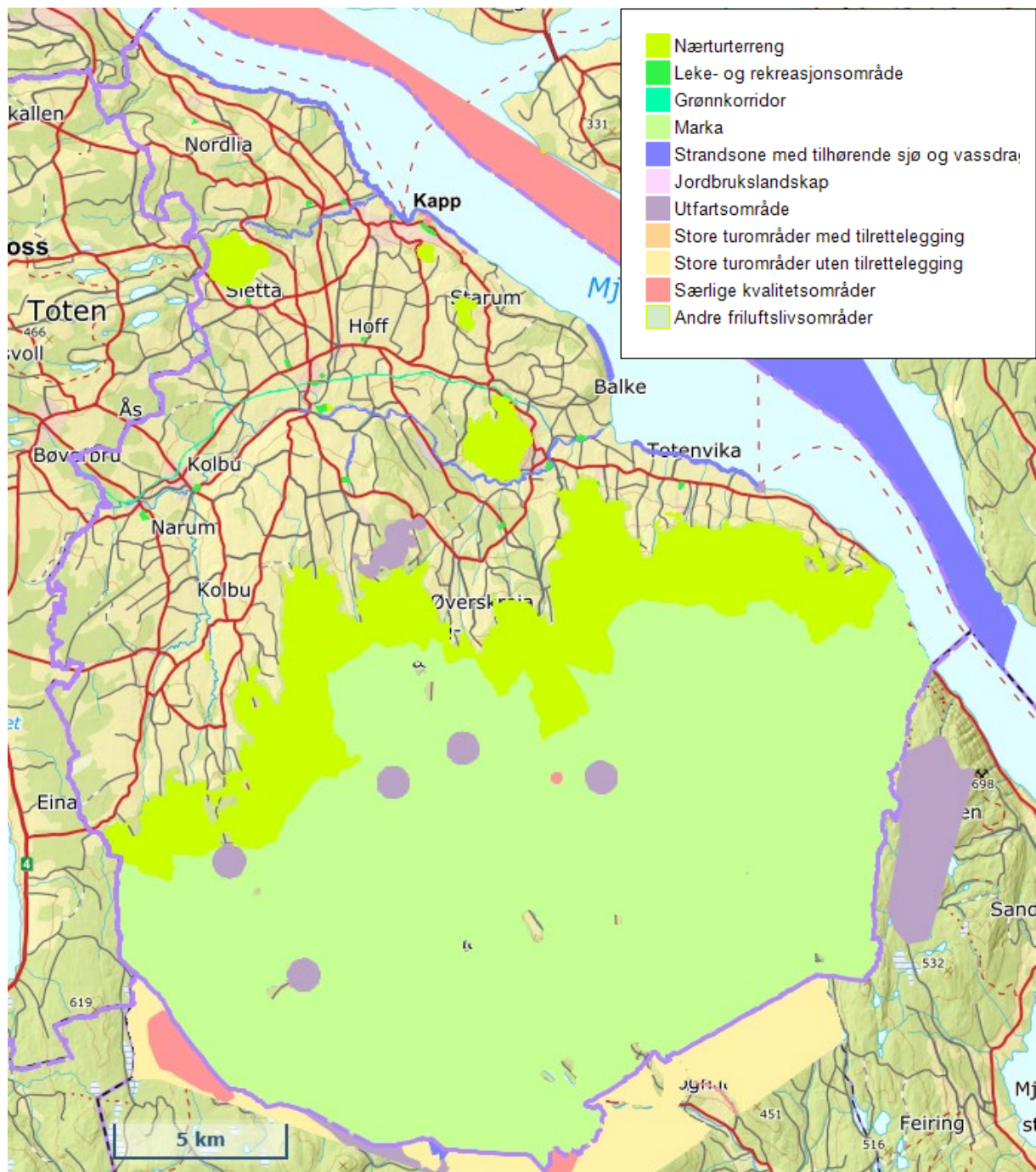
8.1 Vannmiljø

Miljøet i vassdrag påvirkes i stor grad av hvordan de omkringliggende arealene brukes. Påvirkning fra bebyggelse, spesielt avløp, er den viktigste kilden til forurensning av vassdragene i kommunen i tillegg til jordbruksaktivitet. Vannforekomstene på Totenåsen er generelt lite påvirket av menneskelig aktivitet. 31 kommunens totalt 77 vannforekomster ligger imidlertid utenfor Totenåsen, i områder som i stor grad er påvirket av menneskelig aktivitet. Av disse er har *ingen* svært god økologisk tilstand, og bare 5 av dem når det nasjonale målet om «god økologisk tilstand». Det er også en økende bekymring for vannkvaliteten i Mjøsa, og Oslofjorden er alvorlig truet av forurensning fra en rekke kilder – herunder jordbruk, avløp og overvann.

Arealplanen kan ha innvirkning på vannmiljøet blant annet gjennom blant annet byggefrie soner langs vassdrag og retningslinjer for kantvegetasjon, krav til overvannshåndtering, løsninger for avløp og andre bestemmelser.

9. FRILUFTSLIV

Det er gjennomført en grov kartlegging av friluftslivsverdiene i Østre Toten kommune. Blant turstier er DNT-stien Totenåsstien, turstier langs Mjøsa, Skreiabanen og Pilegrimsleden de viktigste. Av andre nærfriluftsområder er Tallodden, Karidalen, Starum, Engeskogen og Hveemsåsen viktige. Totenåsen med sine turområder med utfartspunktene Oksbakken, Torssætra, Rausteinshytta, Hakksvea og Storbrenna er også et viktig friluftsområde for befolkningen.



Kartet viser verdsette friluftsområder i Østre Toten kommune. Kilde: Kommunens kartløsning.